ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5750 16/29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1904 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 ՇԵՎՎԱԼ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5750

درعلیه ده غلطه ده «آرەولك» غزته سی اداره خانه سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամաճըօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Տեսակցութեան համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Երկու անհնչան մարդեր համաշխարհական համբաւ վաստկեցան վերջերս, մէկը՝ իր մահուամբը, միւսը՝ իր բանտարկութեամբը։ Ընթերցողը գուշակեց անշուշտ թէ խօսքերնիս Սիվըթօնի եւ Քլատոյի վրայ է, առաջինը Ֆրանսայի, երկրորդը Ռուսիոյ մէջ։ Ցորմէ հետէ այս երկու ազգերը դաշնակցած են իրարու հետ, կարծես թէ միեւնոյն բնութիւնը ստացած են։ Նախ, դիւրաբորբոք, դիւրահաւան դարձած են։ Ցետոյ նոյն չափով կարեւորութիւն կուտան չնչին բաներու եւ կ'ուրանան մեծութիւնը իրօք կարեւորներու։ Օրինակ, ո՞վ է սա Սիվըթօն ըսուած ազգայնական երեսփոխանը՝ որուն մահը օրուան խնդիր դարձած է Ֆրանսայի մէջ. —անձ մը՝ որ պատերազմական նախկին նախարար Անտրէ զօրավարը ապտակեց հրապարակաւ, Երեսփ. Ժողովին մէջ եւ հինգ տարի բանտարկուելու համար դատի քաշուած ատենը՝ անձնասպան եղաւ կամ սպաննուեցաւ։ Միթէ կ'արժէ՞ որ Ֆրանսական մամուլը այնքան զբաղի մարդու մը մահուան պարագաներովը, որուն ներքին կեանքին վրայ այնչափ աղտոտ յայտնութիւններ եղան։

Նոյնպէս ի՞նչ ըրաւ Քլատօ որ այնքան ժողովրդականութիւն ստացաւ Ռուսիոյ մէջ։ Ըսաւ թէ պէտք է երրորդ նաւաբաժին մըն ալ ղրկել Ճափոնի դէմ եւ չբաւականանալ արդէն ճամբայ հանուած երկրորդովը, որ կարող չէ յաղթել ճափոնական նաւատորմին։ Մեծ բա՞ն մըն էր այսպիսի խօսք մը ըսել կամ հրատարակել։ Աշխարհի վրայ ո՞վ չի գիտեր այսօր թէ Ռոժտեսվէնսքի ծովակալին տարած նաւատորմը ի վիճակի չէ չափուելու Թօկօ ծովակալին նաւատորմին հետ։ Մանաւանդ ո՞վ չգիտեր թէ Ռուսիոյ ծովային նախարարութիւնը աւելի շատ մարտանաւեր կը դնէր Ռոժտեսվէնսքի ծովակալին տրամադրութեանը տակ, եթէ... ունենար պատրաստ, կամ գէթ դիւրաւ պատրաստելի։ Շատ մեծ բա՞ն մըն էր ըսել թէ ճամբան գտնուած նաւերը բաւական չեն, նորեր ալ պէտք են։ Փէթրպուրկէն ի վեր որ պատերազմը սկսած է՝ միլիոն անգամ ըսուեցաւ թէ Պալթիկի նաւատորմիղը այս ինչ կամ այն ինչ օրը ճամբայ պիտի ելլէ եւ հազիւ հոկտեմբերին մեկնեցաւ։ Եթէ դիւրին ըլլար շատ ղրկել, պիտի ուշացնէի՞ն միթէ այնքան, չպիտի՞ ուզէին աւելի կանուխ ղրկել, քանի որ օգոստ. 10ի եւ 14ի ծովամարտը տեղի չէր ունեցած եւ քանի որ 203 մեթր բլուրին վրայէն ճափոնական ռումբերը Փորթ-Արթուրի նաւատորմը չէին փճացուցած։ Հետեւաբար ի՛նչ արժէք ունի ըսել թէ երրորդ նաւաբաժին մըն ալ ղրկելու է, քանի որ երկրորդին ղրկուիլը այդքան դժուար կատարուեցաւ։ Այսպիսի խօսք կամ դիտողութիւն մը ընողը պէ՞տք է միթէ որ օրուան դիւցազն դառնայ։

Եւ աւելի զարմանալին աս է որ մինչդեռ ռուս ծովապետութիւնը կը պատժէր Քլատօ նաւապետը իբր ստախօս եւ իրողութիւնը դիտմամբ խեղաթիւրող, այդ միեւնոյն անձն է որ միջազգային Քննիչ Յանձնաժողովին պիտի ներկայանայ ռուս կառավարութեան կողմէ իբր գլխաւոր վկայ Հըլի միջադէպին առթիւ բացուած դատին։ Կ'երեւի թէ Ռուսիոյ ծովային նախարարութեան պաշտօնական շրջանակներուն մէջ չխորհեցան բնաւ որ, եթէ Քլատօ նաւապետը իրողութիւնները իբր խեղաթիւրող կը նկատուի Ռուսիոյ մէջ եւ ըստ այնմ կը պատժուի, այդպիսի տրամադիր անձ մը ի՞նչպէս պիտի կարենայ ալ անաչառ ու վստահելի վկայ մը համարուիլ Քննիչ Յանձնաժողովին առջեւը։

Սիվըթօնի եւ Քլատոյի պէս անձերու Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ մէջ գտած կարեւորութիւնը կը ցուցնէ թէ այս երկու դաշնակից ազգերը հոգւով ու մտքով ալ սկսած են նմանիլ, միեւնոյն խելք ու դատողութիւնը ունենալ։

Բայց դաշնակից ըսած ատեննիս իրաւունք կ'ունենանք հարցնելու թէ ի՛նչ գործնական արդիւնք ունեցեր է այդ դաշնակցութիւնը, քանի որ մէկը կը պատերազմի ու ձախողութիւն կը կրէ, իսկ միւսը անտարբեր կը դիտէ։ Սակայն զննելու եւ տեսնելու աչք ունեցողները կը դիտեն բնականաբար թէ Ֆրանսացիները բոլորովին պարապ կեցած չեն, հոգւով եւ սրտով կ'օգնեն Ռուսերուն. բայց դիտէ՛ք ինչով. —սուտեր յօրինելով եւ իրենց հեռագրական գործակալութեանց ու թերթերուն միջոցով աշխարհը լեցնելով, այնպէս որ մարդկային ուղեղը ու երեւակայութիւնը թերեւս աշխարհի սկիզբէն մինչեւ ցարդ այնքան սուտեր չէր յօրինած, որքան ֆրանսական հանճարը տանջեց եւ տարածեց պատերազմի սկիզբէն մինչեւ հիմա։ Եթէ երբեք մարդ այդ սուտերու 1 միլիոններորդին իսկ հաւատար, այժմ Մ. Արեւելքի ջուրերուն մէջ ո՛չ մէկ ճափոնական մարտանաւ մնացեր էր, ո՛չ Քորէայի եւ Մանչուրիայ մէջ՝ ճափոն զինուոր։ Մանաւանդ այդ ֆրանսական թերթերուն եւ գործակալութիւններուն եթէ հաւատք ընծայուէր, շատոնց արդէն մեռած էին Թօկօ ծովակալը, Քուրօքի եւ Օքու զօրավարները։ Կամ գոնէ վերջերս Թօկօ ետ կանչուած կ'ըլլար հանգստեան պատրուակի ներքեւ, ինչպէս գրեցին ֆրանսական թերթերն ու հեռագիրները։

Միթէ այսպիսի եւ այսչափ կարեւոր լուրեր երեւակայել ու հրատարակել պզտի՞կ ծառայութիւն է՝ զոր կ'ընեն Ֆրանսացիները, լուսամտութեան եւ քաղաքակրթութեան առաջնակարգ ռահվիրաները, իրենց դաշնակից Ռուսերուն։ Բայց եթէ այսպիսի սուտեր օգուտ մը ունենային, այժմ Ճափոն ռուսական նահանգ մը եղած էր, եւ Փորթ-Արթուրի տեղ մայրաքաղաքը՝ Թօքիօ պաշարուած էր։

Դժբաղդութիւնը հոն է որ Քուրօքի եւ Օքու զօրավարներէն գէթ ոչ մէկը բարեհաճեցաւ մեռնիլ, որպէս զի Բարիզի բիւրաւոր սուտերէն գոնէ հատ մը ճշմարտուէր։ Սակայն ամէն պարագայի մէջ Ֆրանսացիները չեն կրնար մեղադրուիլ թէ օգնութիւն չեն ըներ իրենց դաշնակիցներուն. —կ'ընեն ալ դարեւ, եւ յաւելօք կ'ընեն, այն է ի նպաստ անոնց սուտեր կը յօրինեն։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ԵՒ
ԻՐ ԶՐՊԱՐՏՈՂՆԵՐԸ

Մեր հնամայրին Եկեղեցին, շատ կանուխէն ուրիշներու կողմէն սխալ հասկցուելու կամ սխալ ներկայացուելու դժբախտ հունին մէջ գտնուած է։ Այն մեծ պայքարներէն ի վեր, զոր Հայ. առաքելական ուղղափառ Եկեղեցին մղեց Յոյն եւ Լատին Եկեղեցիներու հանդէպ, իր ինքնուրոյն եւ աւանդական դաւանութիւնը կարենալ պահպանելու համար իր ժողովուրդին ծոցը, միշտ շարունակ՝ ինքնապահպանումի ոգիին եւ աւետարանական-առաքելական Եկեղեցիի մը պատշաճող իր հաւատքին մէջ, թողլով որ ուրիշներ քրիստոնէութեան դաւանքին՝ ո՛րքան փրկարար միջոցը քարոզեն ցեղային նախնական աւանդութիւններու կենդանութիւններով։ Մեր Եկեղեցին սիրեց աւելի թշնամանուիլ յանուն Քրիստոսի իր սուրբ եղբայրներէն, քան թէ թշնամանել զանոնք, կարծես անգամ մըն ալ արդարացնելու համար, կրօնական խնդիրներու մասին, Թալմուտական սա առածը, թէ «նախատուելն լաւագոյն է նախատելէ»։ Եւ արդէն ի՛նչ պէտք կար անհարկի յարձակումներու, երբ քրիստոնէութեան լաւ հասկցուած ոգին կ'արտաքսէր՝ մարդերու սիրտէն՝ մոլեռանդական ատելութիւնները, որոնք յանուն առաքելական կրօնքին (՞) խիղճերը բռնաբարելու եւ կրօնական գիտակցութիւնը խանգարելու պիտի ծառայէին միայն։ Պէտք էր, ամէն բանէ առաջ, ժողովուրդին հոգեւոր կեանքը շինել, եւ մեր Եկեղեցին, փոխանակ ունայն վէճերու, այդ հոգեւոր շինութեամբ զբաղեցաւ միայն, եւ զբաղեցաւ փրկելու մեր ուղղափառ Եկեղեցին այն գլխաւորութիւններէն, զորս դարերը պարտադրեցին յաճախ դուրսէն բռնադատուած հոսանքներով։ Եւ այսօր անդին է որ ըսենք, թէ մեր Եկեղեցին աւելի վնաս տեսաւ քան շահ, իր քոյր Եկեղեցիներէն։ Բայց հակառակ այդ ամենուն, այսօր ստիպուած ենք նաեւ յայտարարելու, նոյն իսկ իրաւցնէ եւ անաչառ միւսներու վկայութեամբ, թէ Հայ. Եկեղեցին կամ ժողովուրդը ի հիմանէ, շա՛տ աւելի հաւատք եւ կրօնք ունի իր ծոցին մէջ։

Կը ցաւինք, երբ կը տեսնենք օտարներուն մէջ գիտակցական կամակորութիւն մը, որով կը փորձեն անոնք անպատճառ խեղաթիւրել իրողութիւնները, անտեսել եկեղեցական պատմութեան անհերքելի վկայութիւնները, եւ մեր Եկեղեցիի առաքելականութեան անվիճելի հանգամանքը կասկածելի ներկայացնելէ յետոյ, ելլել Եւտիքականութեան մուր մըն ալ քսել մեր ճակտին։

Այսպիսի տարօրինակ ձեռնարկութեան մը առջեւ կը գտնենք ինքզինքնիս, երբ աչքէ կ'անցընենք 1905 տարւոյ Almanach des familles catholiques de Constantinople։ Նկատողութեան առնելէ առաջ Հայ. Եկեղեցիի մասին անոր բանաձեւած կամաւոր միամտութիւնները,—չըսելու համար, անճշտութիւնները—ըսենք, թէ Կ. Պոլսոյ օրաթերթերէն Սթամպուլ, յօդուած մը նուիրելով այդ Almanachին, կ'ըսէ թէ «Անիկա մեզի կը ներկայանայ իբրեւ հաճելի ի՛նչպէս նաեւ անսուտ առաջնորդ մը, իբրեւ կրթիչ (maitre) մը որ միեւնոյն ժամանակ հրապուրելու եւ կրթելու ձիրքը ունի»։ Հիմնուելով իր հիացումի գոյներով գեղազարդուած գնահատումին վրայ, Սթամպուլ կը յանձնարարէ Կ. Պոլսոյ կաթոլիկներուն, որպէս զի մէկ մէկ հատ ունենան այդ համբաւաւոր Տարեցոյցէն, իբրեւ «Թանկագին vade-mecum իրենց ջերմեռանդութեան»։

Ուրիշներու կողմէն արտայայտուած այսօրինակ գնահատումները, մեր նախանձը շարժելու բնոյթը չունին բնաւ։ Ուրիշներով զբաղելու հոգը շուտով կը նետենք մեր վրայէն. չենք ուզեր ուրիշին գործին միջամտել։ Բայց անշուշտ մեր Եկեղեցիի մասին շատ սխալ գաղափար կազմել պիտի տայինք, եթէ խուսափէինք մեր առաքելական ուղղափառ Եկեղեցին պաշտպանելու անհարկի եւ ազատ յարձակումներու դէմ, որոնք ազնուութեան արդիւնք չեն կրնար նկատուիլ։ Եթէ երբեք Պոլսոյ մէջ հրատարակուած այդ Տարեցոյցին պատրաստողները քրիստոնէական բարեմտութիւնը ունենային իբրեւ ծանօթանալու Հայ. Եկեղեցիին, եւ գոնէ ծանօթացնելու իրենց ժողովուրդին բարեպաշտութեանը, ո՛չ միջոցները կը պակսէին իրենց եւ ո՛չ պատեհութիւնները։ Եւ երբ այդ միջոցներէն ու պատեհութիւններէն չեն ուզած օգտուիլ, իրենց այս տրամադրութիւնը կանխամտածուած հակաքրիստոնէութենէ մը զատ ուրիշ երեւոյթ չենք կրնար վերագրել։ Երբ Սթամպուլ այդ կաթոլիկ Տարեցոյցը իբրեւ vade-mecum կը ներկայացնէ կաթոլիկ հաւատացելոց բարեպաշտութեանը, պէտք չէ մոռնալ թէ իրապէս քրիստոնէական բարեպաշտութիւն մը չի կրնար սնուցանուիլ սուտերով, կամաւոր վրիպանքներով եւ ստայօդ վարկածներով, որոնցմով ուզած են՝ այդ Տարեցոյցին մէջ՝ չարախօսել Հայ. ուղղափառ Ս. Եկեղեցին։

Կը զարմանանք, եւ իրաւամբ կը զարմանանք, երբ անձկամիտ կղերականութիւն մը, նախապաշարուած իր Եկեղեցիին չկշռուած նախապաշարումներովը, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի եւ Յակոբ Մծբնացիի միջեւ ազգակցութեան երեւակայական կապեր կ'ուզէ տեսնել, մի՛ միայն Հայ. Եկեղեցիին տալու համար Ասորական ծագում մը։ Կար ժամանակ մը, երբ այդ ենթադրական փաստաբերութիւնները բան մը կ'արժէին։ Հիմա փոխուած են դարերը, սակայն, հիմա բարեպաշտութիւնը ինչպէս նաեւ անաչառ քննադատութիւնը իրարու միացած, ԶԳՕՆ գիրքին վրայէն պատռած են գրական խարդախութեան այն մութ քօղը, զոր կեղծ բարեպաշտութիւնը նետած էր անոր վրայ։ Եւ գիրքին բնագրին գիւտը, անոր հեղինակին—Յակոբ կամ Ափրատ, Զգօն Պարսիկ—վերլուծումը, անգամ մըն ալ եկաւ ցուցնել, թէ ի՞նչ կրնայ ստեղծել հակաւետարանական այն բարեպաշտութիւնը, զոր ա՛յնքան շատ ունենալ կը թուին կաթոլիկ Տարեցոյցին պատրաստողները։

Կը զարմանանք, ու խորապէս կը ցաւինք, երբ մեր Եկեղեցին Եւտիքական կ'ամբաստանեն անոնք։ Կարծեմ գոնէ Պոլսոյ մէջ պէտք չէ որ գտնուի կրօնական խնդիրներով լեզօրէն զբաղող մէկը, որ չգիտնայ, թէ մեր Եկեղեցին կը նզովէ շարունակ Եւտիքէսը, եւ իր «չար աղանդը»։ Եթէ մեր «մի բնութեան» կամ միաւորութեան դաւանութիւնն է այդ կամաւոր շփոթութիւններուն պատճառը, գոնէ անոնք գիտնալու էին, թէ առաքելական Եկեղեցի մը—ինչպէս է մերը—չի կրնար նզովող միեւնոյն ժամանակ հետեւող ըլլալ։ Մենք մի բնութիւն կ'ընդունինք Յիսուսի մէջ, առանց անոր մարդկութիւնը եւ աստուածութիւնը շփոթելու Եւտիքէսի նման։ Եթէ գործերը այնպէս առաջ երթան, ապահովաբար մենք ալ միեւնոյն տրամաբանութեամբ, իրաւունք պիտի ունենայինք Նեստորական նկատելու այն Եկեղեցիները, որոնք անխտիր երկու բնութիւն կը ջատագովեն Քրիստոսի մէջ։ Թիւրիմացութիւնները շուտով պիտի վերնային, եթէ անոնք հաւատքի աչքով նայէին մեր վրայ, փոխանակ պղտոր տեսութիւններ ունենալու, եւ մեզ չշփոթէին Եւտիքէսի հետ, որուն հետ կապ մը չունինք բնաւ, ո՛չ դաւանական եւ ո՛չ վարդապետական տեսակէտներով, ինչպէս մենք երկու բնութիւնները չենք շփոթեր մեր երկնաւոր Տիրոջ անձին մէջ։

Կը զարմանանք, ու խորապէս կը ցաւինք, երբ կաթոլիկ Almanachի պատրաստողները, Հայ. Եկեղեցիին մէջ անապաշխարութիւն տեսնելու համար, հաւատք կ'ուզեն ընծայել Յակոբ Ծանծաղոսի մը զրոյցին։ Այո՛, կ'ընդունինք, թէ մարդիկ ստիպուած են անհրաժեշտօրէն բանի մը հաւատալ կամ հաւատալ ձեւացնել։ Մարդկային միտքը եւ հոգին չեն կրնար պարապին մէջ դեգերիլ։ Եւ ճշմարտութեան կարեւորութիւն չընծայողները—ծանծաղամիտներ անշուշտ—աւելի կարեւորութիւն տալու կը բռնադատեն ինքզինքնին Յակոբ Ծանծաղոսի մը զրոյցին, քան եկեղեցական պատմութեան ճշգրիտ եւ անհերքելի վկայութիւններուն։ Նմանասիրութիւնը առանց կարգ անցած ճշմարտութիւն մըն է այլ եւս։

Եւ մեր առաքելական Եկեղեցիին զաւակաց թշնամիներուն վրայ տեսնուած այդ նմանասիրութեան պարագան ըստ բաւականին կրնայ մեղմել մեր զգացած զարմանքն ու ցաւը, եւ միւս կողմէն իրենց խղճական արժէքին մէջ ներկայացնել հանդէպ մեր Եկեղեցիին փորձուած հակառակասիրութիւնը։

ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԵՐԳԻՉՆ ՈՒ ԵՐԳՉՈՒՀԻՆ

(ԳԵՂՋՕՆ)

Աղւոր երգող մը եւ երգչուհի մը զիրար սիրեցին եւ ամուսնացան. իրենց կեանքին ծիածանեայ օրերուն ապրեցան բիւրաղան երանգներով։ Մէկը մանտոլին, իսկ միւսը վին կ'ածէր. երջանիկ ամոլներն էին քաղքին։

Աղւոր երգչուհին, իր աղւորին հեշտալի սէրէն դրդուած, կը չալէր նուագներուն գեղգեղանքը։ Երգիչը, իր տաւիղը առած, գերաղանցապէ՛ս աղւոր բաներ մը վերածելու համար, օգի՛ն կը խնդրէր։ Երկնային կեանք, ո՛ւր հրաշքները միայն կրնան ապրիլ, նուագներուն հետ կը հոսէին հեշտօրէն. կեանքին թել մը կը փթթէր ամէն խաղ ու պարի։

Օր մը սակայն, երգողը իր դիւթանքի մէկ վայրկեանին, խենթ բաղձանքը ունեցաւ իր աղւորը լռցնելու, արբշռանքով դիտելու համար զայն։ Շնորհներ ունէր երգչուհին, որոնք իրական գիւտութիւն մը կը պատճառէին երգիչին։ Ան կատարեց իր յիմար բաղձանքը. քմահաճօրէն կը ծեծէր իր փոքրիկ Մառիան, Մառի՛ան որ, իր համակ երջանկութեան պատճառն էր։

Մառիա խորհեցաւ հոգիի գլանքով մը... բայց ինք բան մը ըրած չունէր, յանցանք մը գործած չունէր. ծեծուելու ե՞րկ էր միթէ։ Ու լացա՛ւ, կողկողանքի բրգացած զգայնութիւնով, որով մանտոլինը կը չալէր։ Փորձեցաւ թէ այդ անտանելիօրէն քմահաճ ծեծին չափ մը դնել պէտք էր. հանդուրժել չէր ըլլար, վասն զի հիւանդ էր հոգին ու կը տառապէր. պէտք էր վերջ տալ կեանքին, այդ աղւոր հրէշին ձեռքէն խալսելու համար։

Ու գործադրեց իր գաղափարը. այն աղմկալից գետը, որ ատեն մը իրենց երջանկութեան ականատես եղած էր խօլաբար, հիմա իր թափանցիկ ալիքներովը անոնց ուրախութիւնը խեղդող անխիղճ գաղանը պիտի ըլլար, եղաւ ալ։

Երգիչը իմացաւ, բայց ուշ. տառապանքը սկսաւ կծծոտել իր խանծած սիրտին վրայ։ Իր մանտոլինին թելերուն գերզգայնիկ թրթռանքին հետ, հեշտալոյր ձայնին վէտվէտանքին մէջ իր հոգին խայտալ կը սկսէր, պատրող թռիչներ կը հագնէր ամբողջ էութիւնը երգողին։

Բայց հիմա՞կ... ո՞ւր էին այդ հեշտալոյր ձայնը, երգերու անուշ խաղերը, մեղեդիներու վերամբարձ թռիչքները. այդ պչրանքները ու նազանքները ո՞ւր թռեր գացեր էին։ Գնաց գետին մօտի ցցուեքին վրայ, ցուրտին, բուքին դէմ նստելով չալելու վինը, որպէս զի իր Մառիան, խենթ ջուրերուն տակ, ուրախ ըլլա՛յ, հանգստանա՛յ։ Սառուցին վրայէն՝ ցնորական հոգիով՝ իր կոծանքը ջուրին կուտար։ Սառը պատեց ժայռերը, ու դեռ անիկա հանդարտօրէն կը չալէր իր կորսուած քնարը, երջանիկ, սա համոզումով որ, Մառիան կը լսէր ու կուլար իր տրտում քնարին հեծքը։ Ձիւնը ծածկեց քարերը, սակայն դեռ անիկա կը գրկէր իր ընկերը, կորսնցնող հեծկլտացող վինը, ու կուլար, ոչինչ զգալով կծող ցուրտէն։ Ամբողջ ձմեռ, այդ ցուրտերուն, այդ հովերուն, այդ մրրկոտ օդերուն, ափերուն տղան, ժայռերուն բնակիչն էր Գարեգին։

Մայրը լսեց երգողին քաղցած տառապանքը, հեւալէն վազեց եկաւ. «Մառիա՜ս կ'ուզեմ» կը գոչէր Գարեգին, եւ սկսաւ թշկալ տղու մը պէս։

Ու կը չալէր, կը կոչէր, կուլա՜ր։ Մայր եւ տղայ գրկեցին իրար, ու լացին շատ երկար՝ իրենց սիրտին խոցերէն։ Ձիւնը հալեցաւ, գարուն նոյն այդ արցունքին տեղ մանիշակ ու շուշան փթթեցան։

Օր մը, սակայն, որոշեց ալ չերգել։ Ու ատոր քալեց։ Մայրը չիմացաւ, քայլը չնշմարեց թէ ո՛ւր գնաց անիկա... Գիւղին այլ եւս ո՛չ ոք տեսաւ այդ սարերու տղան։ Մայրը եւ քոյրը շատ ողբացին, արիւն-արցունք թափեցին ճամբաներուն վրայ, բայց խենթ Գարեգինը անհետացած էր։ Մառիան տեսնել գացեր էր նոյն այն ճամբէն՝ ուսկից կը յիշէր թէ ամիսներ առաջ Մառիա գացեր է, կ'ըսէին։

Ուխտեց ու կատարեց...

Գիւղացիները, հիմա, պատկառ կը կենան այդ գետին հանդէպ, որ երջանկութիւնը քանդ ու աւեր ըրած էր. կը վախնան որ իրենց ուրախութիւնն ալ չտանի անոր անողոք յորձը։

ՎԱՀԱՆ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ, 26 Նոյեմ.

Այս վերնագիրին խորշած եմ միշտ, տեսակ մը ինքնորոշ խորշանքով, որ տարիներէ ի վեր ամբարած է եւ գրական անյաղթելի դժուարանք մը դարձած։ Եւ ասիկա անոր համար որ՝ աւերակոյտ գաւառական կեանքի ամէնէն անդիմադրելի դիմայեղումները, կրկնապէս եղծուած, լղրճուած՝ լռութեան եւ Թուրքերու թշնամի արատաւորումներէն, յաճախ տեղաւորուած են այս սիւնակին խորագրին տակ, որ օրուան լրագրութեան ամէնէն հիւծիչ մասը պիտի նկատուէր՝ այլապէս։ Բայց կը տեսնեմ որ՝ այն նիւթերը, որոնց պիտի անդրադառնամ այս տողերով, հիմնովին հեռու են տխրաշուք եւ թաղական խնդիրներու ծեծուածութենէն, որոնց բորբոսած բոյրովը ծծուած է, ինչպէս ըսի, Բ. ոնիկի տառը մեր մէջ, հակառակ իր ռուս իմաստին, որ անտեսուած է իսպառ։ Ուստի, այժմէական շարք մը անցուդարձերու՝ իբր սկզբնաւորում, չեմ վարանիր ընտրել զայն, իբր պարբերաբար գրի առնուելիք տեղեկութիւններու ընդհանուր հանգամանքը պիտակող բոլոր այլազան սրակումներէն։

Արղընիի կղերանոցը.— Բարձրահայեաց Ս. Աստուածածնի նշանաւոր վանքին նորոգութեան խնդիրը՝ յաւարուածէն աւելի գեղեցիկ վերջաւորութեան մը յանգեցաւ։ Քօլէժալալու մօտ եղող գանոնի մասերը, ցոլըրապէս կորդագրելէ յետոյ, հոն հաստատուած է նաեւ համեստ վարժարան մը, տալով կղերանոցի մը դիրքին հասցնելու գովելի ծրագրով։ Առ այժմ ունի միայն 70 աշակերտ եւ մէկ ուսուցիչ, ու գիւղական պարզ վարժարանէ մը տարբերութիւն չունի։ Բայց նպատակը, որ կը հետապնդուի, այս նախնական տնազմական քայլերով,

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (34)

ԲՕԼ ՊԵՐԹՆԷՅ

ՍԻՐՈՒԱԾ ԱՂՋԻԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀՈՎԱՆԻԻՆ ՏԱԿ

Ը.

ՕԼԺԷՍԹԻԻ ԳԱՂԱՓԱՐԸ

Ու աներկիւղ, Բրատօ ամարանոցէն ճամբան բռնեց։

. . . .

Ինչպէս ամէն առտու, կամացուկ տուն մտաւ, առանց աղմուկի, եւ երկրորդ յարկը ելաւ։

Բայց այս անգամ երբ ճերմակեղէններու սենեակին դրան առջեւ հասաւ՝ չըկեցաւ հոն, այլ առաջացաւ մինչեւ ուր Օր. Սօֆի կը կենար։

Հոն, ընդհակառակը, աւելի թեթեւակի քալեց, իբր թէ վախնալով [illegible] մը անցներ —եւ չիփ չիտակ ձեղնայարկի սենեակը գնաց— Սօֆիին սենեակը, որ նաեւ իրն էր։

Հոն, հանդերձարանին վրայ կային փոքր առարկաներու մէջ, անուշ բաներ, յիշատակի եւ բարեպաշտութեան առարկաներ ամէն չափի, անուշ բարձիկներ, արմաւենիի ճիւղեր զորս կ'առնեն Ծաղկազարդի օրը, ինչպէս նաեւ տպիկուած հողէ գանձանակ մը։

Բիչ մը վարանումով ձեռք առաւ զայն։

—Օ՜հ, այո՛, ըսաւ, ծանր է։

Երեւի տարիէ միացած ըլլալու էր այն ժամանակէն, երբ սու առ սու ստակը հոն կը դնէր, խնայուած հանրակառքէ կամ թրամվէյէ... երբ հինգշաբթի կամ կիրակի օրեր կը ղրկէին զինք պտտելու եւ ուտելու իր չոր հացը, եւ երբ Սօֆի շատ զբաղած՝ կաղոյլը պատրաստելու, իրեն կ'ըսէր.

—Առ սա դրամը։

Բոլոր այդ հարստութիւնը յատկացուցած էր ընծայով մը շնորհաւորելու համար Սօֆին, որուն անուան տօնը կը հանդիպէր սեպտեմբեր ամսուն։ Դեռ ամսուն առաջին տասնըհինգին մէջն էին։ Մէկ տարիէ ի վեր Բօլօ իր գանձանակը լեցուցած էր։

Ու կը մրմռար, պատրաստուելով վառարանին զարնելու գանձանակը.

— Նորօրինակ տօնի օր մը պիտի շնորհաւորեմ Օր. Սօֆին... եւ սակայն, զինքը սիրելու համար այս մեծ վիշտը պիտի պատճառեմ։

Ու հաստատամիտ՝ իր ըսածին վրայ, զարկաւ գանձանակը։

Սալերը գետին թափեցան... իր պզտիկ ձեռքերը լեցաւ։ Կը համրէր զանոնք շատ շատ, գրպանը լեցնելէ առաջ։

— Մէկ... երկու... երեք... չորս ֆրանք եւ երկու սու, որոնք հիմա մեծ ցցուածք մը կ'ընէին իր զգեստին տակէն։

Հիմա, մտաբերութեան ինչ շտապով եւ զարմացման ինչ երկիւղով, հանդերձարանին մէջ կը փնտռէր։

Շապիկ մը... երկու երեք թաշկինակ... ասոնց ամէնքն ալ իսկոյն ծրար մը ըրաւ, հազիւ երկու ձեռքի մեծութեամբ։

Եւ աս ընելով, դրան քով կ'երթար կամացուկ մը, վստահ ըլլալու համար թէ Օր. Սօֆիին սենեակէն ձայն կ'ելլէ՞ր։

Այն ատեն կը խուզարկէր իր դպրոցական կազմածը, զոր այն օրը տարութեամբ դրած էր դարանի մը մէջ... կաղամար մը կ'առնէր... գրիչ մը... թերթ մը թուղթ...

Ու կը սկսէր գրել...

Ա՜հ, գրիչը որքա՜ն արագօրէն կը սահէր թուղթին վրայ, այս երկաթէ գրիչը ի՛նչ բաներ կ'ըսէր...

Ու երբ բաւական չի գտներ, միշտ կ'աւելցնէր...

Սակայն չորս երեսները լեցուն էին... ալ պէտք էր կենալ...

Այն ատեն Բօլօ ծալլեց թերթը։

Շուրջը նայեցաւ տարակուսանքով... ո՞ւր պիտի դնէր, որպէս զի Սօֆի ձեռքը հանէր... ո՛չ շատ ուշ, սակայն։

Ա՜հ, գտած էր։

Օր. Սօֆիին անկողնին քով գնաց։

Վալի վերմակը կամաց մը վերցուց եւ նամակը հոն դրաւ —որովհետեւ նամակ մըն էր— այնպիսի կերպով մը որ անկարելի էր անկողինը բանալ, պառկելու համար, առանց տեսնելու այդ թերթ մը թուղթը։

Ցետոյ, իր կնգուղիկը առնելով, իր պզտիկ կապոյտ կնգուղիկը, որուն տակը դիւրաւ կրնար ծածկել իր ծրարը, մե՛ծ հառաչ մը արձակեց։

Դիտեց այդ խեղճ սենեակին ամէն անկիւնները, ուր մայրական սիրով մը սիրուած էր...

Անյողդողդ դիտեց, կարծես չկորսնցնելու համար այս յիշատակը։

Ու աստիճաններէն ծայրովը, դուրս ելաւ կամացուկ...

Սակայն բոլորովին հեռանալու համար չէր որ Բօլօ այսպէս կը խուսափէր Սօֆիի սենեակէն։

Ճերմակեղէններու սենեակին դրան առջեւ հասնելով, առանց աղմուկի վար դրաւ իր կապոցը։

Եւ յետոյ աղմուկով դուռը բանալով ներս մտաւ։

— Ա՜հ, սիրելի, դո՞ւն ես... վախցուցիր զիս...

Բայց որդին իր թեւերը վզին կը փաթթէր այնպէս ինչպէս ուրիշ առտուն փայփայելով ուրախացնել կ'ուզէր։

— Եկայ, ձեզ համբուրելու համար, վասն զի կը սիրեմ ձեզ ի բոլոր սրտէ։

—Ես ալ քեզ, Բօլօս... բայց աչքերդ արցունքոտ են։

— Պատճառն այն է որ ուրախ եմ...

Ու իր կամքէն աւելի զօրաւոր յուզումով մը հեծկլտաց, կրկնելով.

— Երբեք... ո՛չ ոք քեզի չափ պիտի սիրեմ...

— Օ՜հ, սիրունիկս, կ'ըսէր տամուկ աչքերով... մի՛ անհանգստանար այսպէս... անհանգիստ կ'երեւիս այսօր... այս նոր աշխատութիւնն է որ քեզ կը խռովէ... շատ դժուարին չէ... Է՜հ, լաւ, գնա՛ սիրելիս։

— Ուրեմն համբուրեցէք զիս դարձեալ՝ քաջալերելու համար։

(Շարունակելի)

ուղղութեան եւ հաղթանակութեան արժանի է ալ դարձեալ։ Մասնախումբը կը խորհի հոն պատրաստել ուսեալ եւ կրթեալ քահանաներ, որոնց սակը կրկին է ո՛չ միայն Տիրապէտիրի մէջ, այլ գրեթէ ամէն կողմ։ Ինչ հարկ այս առթիւ, գրգռել քահանայական ցաւը, մեր բանը չկշռելու եւ ապաշաւելու համար։ Ամէն օք գիտէ թէ՝ կարող եւ խղճամիտ քահանաներու բացարձակ չգոյութեան հա՛ս դէպ՝ չունինք ո՛ եւ է ուրիշի հաստատութիւն, որ միմիայն այդ անհրաժեշտութեան լրացումին ուժ տար, մինչ դպրեվանքները կը բազմանան ամէնուր։

Այս առաջնորդներով, Արզրումի կղերանոցին ունենալիք ծշմարտութիւնը եւ արդիւնքը, անծայրութեամբ չատ աւելի լայն համեմատութեամբ նկատի առնուելու արժանի է։ Անկէ կրնան օգտուիլ թէ՝ Տիրապէտիրեցիք եւ թէ նոյն իսկ Պոլսոյ եւ Ատրպատականի շրջաններուն մէջ գտնուող բոլոր բազմութիւ եւ ընդարձակ վիճակները, որ, ինչպէս ամէն տեղ, զարգացեալ քահանաները Դիլիջանեան նպատակով կը փնտռուին։ Հետեւաբար, այդ ամէն թեմերուն մէջ գտնուող համայնքները՝ հասարակական օժանդակութիւն մը կը պարտին այն կղերանոցին, եթէ կ՛ըղձան՝ փոխանակ ապարդիւն արձանագրութիւններու, լուրջ եւ գործնական լուծում տալ քահանայական կարեւոր խնդրին։ Արզրումի Ծայրագոյն Ժողովը՝ կրօնական եւ ուսումնական մրցումները, գաւառական անկիւններու մէջ մնացած, անչուք եւ անծանօթ մնացած քահանաներէն չէ՛ ադատ։ Եւ իր ահաւոր ղեկը ամէնէն յարմարութեան է։ յիշել գաւառներու եկեղեցական բարեկարգման սատարող կեդրոնական ընծայարան մը պահելու իր մէջ։ Իսկ սպառուելիք հասարակական օժանդակութիւնն ալ մեծ բան մը չպիտի ըլլայ՝ ի բաղդատելու թեմի համար, բաղդատելով կ՛ունեցած արդիւնքին հետ, որ պահանջուած պայմաններով, ամէն գաւառ վեր կրնայ նկատուիլ։

Ու քանի որ առաջին քայլը առնուած է, դեռ ժամանակ չանցած եւ գործը լքելու սովորական հաւանականութեան չմատնուած, կ՛ակնկալէ որ Տիրապէտիրի, Արզրումի եւ Պոլսոյ Առաջնորդարանները ուշ՚չէն բանակցին այժմէն, եւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին, միջամտելու համար ծրագրուած կրօնական-կենսական նպատակին։

Կրթական վիճակ. — Արզրումի առաջնորդարանին դրուածքը թէ ամիս Առաջնորդ Տ. Եզեկիէլ Մ. վ. խոստացած է, այս տարուընէ, օժանդակել կրթական գործերուն։ Թէ ի՛նչ քանակութիւն պարագայ մը կրնայ նկատուիլ ասոր, աւելորդ է մանրամասնել։ Կ՛ուզեմ միայն նկատել կրթական տեսութ. սպասուած է եւ կը սպասուի միշտ ամէն մէկ վայրի Առաջնորդարաններէն, որովհետեւ մէկը միւսին լրացուցիչն է, եւ երկրորդին որ դիւրացած է որ առաջինը կը ներշնչէ իր արժանաւոր պատկառանքը։ Ուրախալի է որ այս սկզբունքը գործադրելու ձգտումը նոր կ՛երեւի ասկէ, դաւառային նախկին ընդհանրութեան մէջ։ Անոնք պիտի առնեն որ անձամբ եւ անմիջապէս ճամբայ չպիտի մնան իրենց լանջերը, թէ ժողովուրդը սակ խմբով մը չէ՛ եւ գիտէ գնահատել նաեւ։ Կ՛ակնկալեմ անխոնջ Առաջնորդը, իր գլուխ-գործոց բարձրագոյն վարձ ստանալով, ամէնէն փառաւոր օրինակը կ՛ըլլայ համաքաղաքային մեր եկեղեցականութեան մէջ։ Անոր օրինակելի ընթացքին մէկ օրինակ թիւ մը չէն կողմէր ապագային։

Մասնաւորելով խօսքս, արտայայտութեամբ կ՛արձանագրեմ որ Տ. Եզեկիէլ վրդ. ի խոստումը գործադրուիլ սկսած է։ Արզրումի կղերանոցին ներկայ համեստ սկզբնաւորութիւնը՝ իր անձնական ներկայութիւնը օգտուեցաւ։ Անոր դիրքը իր ձեռնտու կնքեւոն կը կարօտի։ Բաց աստի, վերջերս դարձնել այցելեց վարժարաններ եւ յորդորեց ուսանողութիւնը։ Անոնք քաջալերել երեւ-ը դեռ են, զորս ամէնէն խիստ քննադատներն իսկ ծափահարել չպիտի վարանին։ Տ. Եզեկիէլ վրդ. այնչափ հարկ եղածը պիտի փորձէ նաեւ Աւետարանի վարժարանին համար, որ փոխանակ այս օրերս՝ Պատրիարքարանի նպաստին դադարեցումը։ Կը սպասուի նաեւ որ, ինչպէս ըրած են ուրիշներ, Տիրապէտիրի Առաջնորդն ալ յանձն առնէ կեդրոնի վարժարանաց բարձր։ դասարաններու կրօնի դասաւորութիւնը, ինչ որ վճռապէս պիտի չխլէ իր կրթասիրական եղեն։

ԼԵՒՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԴԱՆՔԱ

Օսմ. Կայսերական Դանքայի հինգ առ հարիւր պարտաթղթերու ունեցողներուն կը ծանուցանէ թէ մասը թիւ 25 կտրոններ, որոնց վճարման պայմանաժամը սահմանուած է 1899 յունուարին, եթէ մինչեւ դեկտ. 31/13 յունուար 1905 չներկայացուին, փոխարժէքը ստանալու համար, անարժէք պիտի նկատուին։

* * *

Օսմ. հինգ առ հարիւր տոկոսաւոր պարտաթղթերու ունեցողներուն կը ծանուցանէ թէ ասոր թիւ 5 կտրոնը, որուն վճարման պայմանաժամը 1899 յունուարին սահմանուած է, եւ որոնք դեռ ներկայացուած չեն, եթէ մինչեւ դեկտ. 31/13 յունուար 1905 չներկայացուին, փոխարժէքը ստանալու համար անարժէք պիտի նկատուին։

4—8

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ճապոնական նաւաբաժինը. — Ռուսական նաւաբաժինին հետ հանդիպում. — Օդապարիկով պատերազմ.

Եթէ ստոյգ էր հեռագրական այն լուրը թէ ռուսական նաւաբաժինը դիմաւորելու համար դէպ ի հարաւ գացող ճապոնական մարտանաւերէն երկու յածանաւ Ֆորմոզայի բացերը ժայռերու զարնուելով վնասուեր են, ճապոնական նաւաբաժինը յաջող կերպով չէ սկսած իր ուղեւորութիւնը։ Սինկափուրէն ուրիշ հեռագիր մըն ալ ծանուցեց թէ ճապոնական երկու յածանաւեր Սինկափուր հասած եւ միեւնոյն իրիկունը նորէն ճամբայ ելած են։ Այդ պարագային առանք Բամիմուրա ծովակալին նաւաբաժինին յառաջապահները ըլլալու են։ Առանց հետ կային նաեւ երկրորդ կարգի յածանաւեր եւ տասներկու թորփիլակալներ։ Ճապոնական նաւաբաժինին մեծ մասը, վերջին հեռագրին համաձայն, հիմա Սինկափուրի մօտ կը գտնուի։ Մալաքքայի նեղուցին մուտքին մօտ՝ այսինքն ճապոնական ջուրերէն 2500 ծովային մղոն եւ ճապոնական նաւային գործողութեանց խարիսխէն ալ 1800 մղոն հեռու։ Անգլիական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ նաւային գործողութեանց համար ձեռնհաս եւ մասնագէտ գրողներ, խորհուրդ տուեր են ճապոնցի ծովակալներուն թէ հոլանտական նեղուցներէն հեռուները չերթան՝ Պալթիկի ռուսական նաւաբաժինը դիմաւորելու, այլ անոր սպասել կամ Ֆորմոզայի մօտ, Բեսքատոր կղզիներու մէջ իրենց նաւային գործողութեանց խարիսխին մօտ, եւ կամ աւելի աղէկ Վլատիվոսթոքի առջեւ, ուր ռուսական նաւաբաժինը անպատճառ պիտի երթայ, թէ՝ իր նաւուղին համառօտելու, թէ այդքան երկար ուղեւորութենէ մը ետքը նաւերը նորոգելու եւ թէ իր ածուխի պաշարը ամբողջացնելու։ Աւելորդ է ըսել թէ ճապոնական նաւաբաժինը կեդրոնական կէտի մը վրայ՝ այսինքն Բեսքատոր կղզիներու առջեւ, Ճապոնի հարաւային ծայրը՝ Նանգասաքիի մօտ եւ կամ Վլատիվոսթոքի առջեւ համախմբուելով հանդերձ, չինական ջուրերու մէջ հեռաւորութիւնը մէկ կողմ պիտի չթողուր։ Սակայն նաւաբաժին մեծ մասը այդ նպատակին չի կրնար յաջողցուիլ, ինչպէս պիտի ըլլայ եթէ վերը յիշուած Սինկափուրի հեռագրին ստուգութիւնը ճիշդ է։ Ճապոնի կառավարութիւնը գիտէ կատարեալ թէ Բամիմուրա ծովակալը ամէնէն կարող նաւային սպան չէ հաղթութեան դերը կատարելու հոլանտական գաղութներու թերակղզիին մէջ։ Այդ լրագիրները կ՛ըսեն նաեւ թէ պատերազմին սկիզբները Բամիմուրա ծովակալը չկրցաւ յաղթել Վլատիվոսթոքի ռուսական փոքր նաւաբաժինին որ քանի մը ամիսներ, առանց արգելքի հանդիպելու, անցաւ Ճապոնի նեղուցը եւ խորտակեց զինուոր եւ ռազմական իրեղէններ պատրաստող ճապոնական քանի մը նաւեր։

—Բելկրատէն ըլլէն հեռագրելը կը հաղորդէ Բ... Թի... «Ո՛ր եւ է հեռագիր չհաստատեց Չ.-Ֆուէն Տէյլի Թէլէկրաֆին ուղղուած այն լուրը թէ ռուսական ութ թորփիլակալներ, ձիւն փոթորիկ մը օգտուելով, փախած ըլլան Բորթ-Արթուրէն։ Վլատիվոսթոքէն քանի մը ծածկագիր հեռագիրներ հասած են, առանց պարունակութիւնը գաղտնի կը պահուի, բայց կ՛ըսուի թէ Սաքալին ծովակալին կողմէ Ռ. ճէսսէն ծովակալին ուղղուած հրահանգներ եւ ազդարարութիւններ կը պարունակեն, ճապոնական նաւերու շարժումներուն վրայ։ Կ՛ենթադրուի թէ ճապոնական յածանաւերու մը վերջերս Սինկափուր ժամանելը Բամիմուրա ծովակալին կողմէ ղրկուած հետախուզներով։ Կ՛ըսուի թէ այս վերջինը Ճապոնի ծովային նախարարութենէն հրաման առեր է՝ ամէն գնով ընելով, թող չտալ որ ռուսական նաւաբաժինը Վլատիվոսթոք երթայ, որուն նաւահանգիստը տակաւին սառած չէ, եւ որուն մուտքը միշտ կարելի է, զէթ ոչ դիւրին, սառակոտոր նաւերու շնորհիւ։ Անոնց որ կ՛ըսեն թէ Վլատիվոսթոք ձմեռը սառոյցներով կը պաշարուի, բաւական է յիշեցնել թէ փետրուարին եւ մարտին, երբ ցուրտը զէրօյէն վար քառասուն էր, Իէսսէնի դէր-ծովակալին ռուսական յածանաւերը ճապոնական եզերքներ եւ մինչեւ Ցուգարուի նեղուցը գացին։ Կարելի է կարծել թէ Ռոժէստվենսքի ծովակալին նաւաբաժինը Սինկափուրէն սկսեալ հսկողութեան պիտի ենթարկուի, բայց ճակատամարտը այդ կողմերը տեղի պիտի չունենայ։

—Անցեալ ամառ ճապոնական երկու օդապարիկներ անհետացան Անդրպայքալի մէջ։ Վերջերս Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտը տեղեկութիւն առաւ թէ ո՛չ մէկ ամառուան սկիզբը երբ միեւնոյն տեղը օդապարիկ մը տեսնուած է՝ չատ երկար օր... կարճ մը ձեւով, Երկաթուղին պահապան մը կրակ ըրեր է այդ օդապարիկին վրայ որ ձգողութեամբ եւ արագութեամբ շարժումներ կը կատարէր ամէն կողմ։ Հետեւեալ գիշերը միեւնոյն տեղը նորէն տեսնուեր է։ Պահապանը պարզ տեսնել գիշերը, պահապանը, գրեթէ երեք հարիւր մեթր հեռուն եւ չորս հարիւր մեթր բարձր թեւ..., տեսեր է կարմիր լապտերով եւ ելեկտրական լուսարձակով օդապարիկ մը։ Այս իրողութիւնները հիմա հաստատուած եւ Բեդերսպուրկի զինուորական իշխանութիւնները այդ մասին ընդարձակ տեղեկագիր մը առ ցած են։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Քիքուանշանի գրաւումը. — Նոր մանրամասնութիւններ. — Թղթակցի մը տեղեկագիրը։

Բորթ-Արթուրը պաշարող ճապոնական բանակը գտնուող անգլիացի թղթակից մը հետեւեալը կը հեռագրէ իր լրագրին՝ Քիքուանշանի ամրոցին գրաւմանը մասին. — «Ճապոնները երբ ընդհանուր յարձակում մը կը կատարէին Քիքուանշանի ամրոցին վրայ, անոնց առջեւ կը գտնուէր նոր համազգեստ հագած եւ պատանուած ... երեսուն հոգիէ բաղկացեալ ճապոնական զօրավար մը։ Ռուսներուն ինքնաշարժ թնդանօթներուն կրակը չատ բուռն էր, որով ճապոնները խիստ կորուստով չէին յառաջանար։ Ճապոնները մօտեցան մինչեւ ականներու պայթումէն առաջ եղած փլատակներուն։ Ցետոյ առանձին ժամ չափ ճակատամարտ մը կատարելով, ճապոնները գրաւեցին ամրոցը։ Յարձակումը կատարող ճապոնները գրեթէ գոյն հասա հագուստներ կը կրէին իրենց համազգեստներուն վրայէն։ Ճապոնները երբ ձեռք կ՛անցնէին Քիքուանշանի ամրոցը՝ ռուսական ռումբ մը ինկաւ «203 մեթր» բլուրին ռումբերու մթերանոցին վրայ։ Ահարկու պայթում մը տեղի ունեցաւ, կորուստ վնասներ առաջ բերելով։

ՄԱՆՋՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Խարպինի մէջ. — Ճապոնական բանակը. — Զինուորական գործողութիւններ. — Գերման փոխառութիւններ։

Պ. Նեմիրովիչ Տանչենքօ Խարպինէն հետեւեալը կը հեռագրէ Ռուսքոյէ Սլովօ-ի. — «Ձմեռը աղէկ մը սկսաւ։ Հողը սառած է։ Այդ պարագային մէջ երկիրը կ՛ողողի կարգ մը վերածուած է որ կը դիմադրէ բահի եւ բրիչի։ Ալ հեռ չատ ալ տաքն կ՛ըլլայ։ Առաւօտէն մինչեւ կէսօրէն երեք ժամ ետքը սաստիկ հով մը կը փչէ փոշիի ամպեր բարձրացնելով։ Մարտին, օդերը բացկան պիտի մաքրուին, բայց մինչեւ այն ատեն դժնդակ օրեր պիտի անցընենք։ Ճապոնական գերիները որոնք Խարպինի հիւանդանոցներուն մէջ կը դարմանուին իրենց ընտանիքներուն մեծ գովեստով կը գրեն թէ ռուս բժիշկները եւ գթութեան քոյրերը չատ լաւ կը վարուին իրենց հետ։ Երէկուան թշնամիները ճշմարիտ բարեկամներ կ՛ըլլան։ Իրողութիւնը սա է թէ հակառակորդները իրարու բաժնելու պահեւն կ՛արտասանեն։ Զինուորներուն եւ ճապոններուն յարաբերութիւնները բոլորովին տարբեր են, երբ ռուսական հիւանդանոցներու մէջ իրարու հանդիպին։ Քանի մը գթութեան քոյրերու ոսկի եւ արծաթ նշանակներ տրուեցան՝ իբրեւ վարձատրութիւն անոնց քաջասրտութեան եւ եռանդին։

—Մուքտէնէն կը հեռագրեն ռուսական թերթերուն թէ ճապոնները չատ կը նեղուին ցուրտէն եւ տարափոխիկ հիւանդութիւններէ։ Ճապոնական դաստիքը զինուորներուն վրայ Ռուսերը տարափոխիկ հիւանդութիւն մը տեսած են որուն հանգամանքը տակաւին յայտնի չէ։

— Մուքտէնէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, երկու հակառակորդներուն ճակատներուն եւրն այնքան հանդարտութիւն կը տիրէ որ կարծես թէ պատերազմ չկայ։ Ցառաջապահ դիրքերու միջեւ կատարուած հրացանաձգութիւնները միայն կը յիշեցնեն պատերազմին գոյութիւնը։ Թիէն-Ցինի գերմանական վաճառատուները պաշտօնեաներ ղրկած են Մուքտէն, մասնաւոր գործեր հաստատելու համար հոն։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Միջնորդութեան զրոյցներ. — Ռուս օրագրողի մը ճշմարտութիւններ. — Ռուս պահեստներու բնակիչներ. — Բորթ-Արթուրի Ֆրանսական նաւային կցորդը. — Հակառակորդներու միջեւ։

Լոնտոնէն ուղղուած հեռագիր մը կ՛ըսէ թէ, զրոյցի մը նայելով, կարեւոր ձեռնարկներ կ՛ըլլան միջնորդութիւն մը կատարելու եւ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար։ Բեդերսպուրկի Ֆրանսական դեսպանը Ռուսիոյ կայսեր նամակով եւ մասնաւոր պաշտօնով Պարիզ գացեր է։ Այդ նամակին մէջ կ՛ըսուի թէ Նիքոլա Բ. կարգ մը պայմաններով պիտի համաձայնի միջնորդութիւն տեղի ունենալուն։ Այդ կերպով հաշտութեան յոյսերը աւելի եւս կը հաստատուին։

—Ռուսքի Սլովօ-ն ծանուցանէ թէ յունուարէն սկսեալ նամակներ պիտի հրատարակէ Ճապոն դրկուած իր մասնաւոր թղթակցէն։ Այդ թղթակիցը, ինքզինքը իբրեւ Անգլիացի ներկայացնելով, կրցած է մանրակրկիտ քննութիւն մը կատարել, պաշտօնատարներու հետ տեսակցիլ. նաեւ գերի ինկած ռուս նաւազներու հետ, որոնց հետ թարգմանի միջոցաւ խօսած է, առանց երբեք կասկած մը առաջ բերելու Ռուս մը ըլլալու մասին։

—Ռուս լրագիրը կ՛ըսէ թէ նոր զօրահանութիւնը երեւան կը հանէ սա խնդիրը թէ թղթակցութիւնները ինչպէ՞ս պիտի գտնեն բացարձակապէս անհրաժեշտ դրամները տալու դրօշի տակ կոչուած պահեստի զինուորներու ընտանիքներու, քանի որ իրենց այրերուն հեռանալովը ապրուստի միջոցներէ կը զրկուին։ Ռուս կը յորէ. — «Պէտք է ջնջել այն օրէնքը, որով թղթակցութիւնները որոշ եկամուտ մը ունին եւ անկէ դուրս չեն կրնար դրամ ծախսել, կամ թէ աւելութեան գանձը պէտք է միշտ վարկեր տայ թղթակցութեանց։ Այս տեսակ պարագաներու մէջ թղթակցութիւնները ամէնէն աղէկ կրնան հանրութեան պէտքերը հոգալ, վասն զի ժողովրդեան չատ մօտը ըլլալով, անոնց պէտքերուն ամէնէն աւելի տեղեակ են։»

—Բորթ-Արթուրի Ֆրանսական նաւային կցորդ Պ. Քիւվէլիէ անհետացման վրայ Քեօլնիշէ Ցայթունկ սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ, ըսելով որ Ֆրանսայի ծովային նախարարութենէն քաղուած են. — «Ռուս իշխանութիւնները մանրազնին քննութիւն մը կատարեցին, ուրկէ կը հետեւի թէ գերմանական եւ ֆրանսական նաւային կցորդները կրող նաւակը ծովահէններու յարձակմանը ենթարկուեր է։ Պատերազմը սկսելէն ի վեր ծովահէնի նաւակներ կը վխտան Բէ-Չիլիի ծովածոցին մէջ, առանց ռուսական դիտողներու վրայ կը յարձակին անոնց դրամները չորթելու համար։ Երկու նաւային կցորդներուն անհետանալու առջի օրը Հօրթման անուն Եւրոպացի մը նաւակով ճամբայ ելաւ Բորթ-Արթուրէն, Չէ-Ֆու երթալու համար։ Ծովահէններու նաւակներու խումբ մը հանդիպեցաւ, որոնց ձեռքէն չատ դժուարութեամբ ազատուեցաւ։ Նոյն տուտուն իսկ ճապոնական թորփիլակալ մը պատեց մը կատարեց՝ ծովահէնի նաւակները ցրուելու, զորս մէկ քանի մղոն տեղ հալածեց։ Անոնք մինչեւ իսկ Բորթ-Արթուրի շրջականներուն մօտեցած էին։ Կ՛երեւայ թէ ամէնէն ճիշդ լուրը այն է որ նաւային կցորդները ծովահէններու կողմէ սպանուած են։»

—Բորթ-Արթուրէն Չէ-Ֆու ժամանած Ռուս մը հետեւեալը կը պատմէ. — «Պաշտպանողները զինադուլ կնքեցին «203 մեթր» բլուրին գրաւումէն առաջ։ Երկու կողմէն զինուորները դուրս ելան իրենց պատնէշներէն եւ կատակներ ըրին իրարու։ Ռուսները վաղ չէր ... նուէրներ ըրին Ճապոններուն, որոնք չուշելով անոնց վաղ չէր գործելու նուէր տուին Ռուսներուն։ Ճապոնցի սպայ մը ըսաւ Ռուսներուն «Քաջ մարդիկ էք դուք»։ Զմինով զօրավարը պատասխանեց. — «Մի՛ թէ քաջ ենք, այլ մեր արհեստը լաւ գիտենք»։

—Ռուսները կ՛ըսեն թէ ճապոնները «203 մեթր» բլուրին գրաւման առթիւ տասնըութ հազար հոգի կորսնցուցած են, Պօրթի մէջ՝ տասը հազար եւ Իցուշանի մէջ ալ՝ ութ հազար։

ԻՆՉՊԷՍ ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐ Կ՛ԸԼԼԱՆ

Հարստանալու միջոց մը. — Ամերիկացիի մը գաղափարը — Փոկերու մաշկակներ։

Ալ հիմա ապացուցուած է թէ կարելի է միլիոնատէր ըլլալ, փոկեր բուծանելով։ Մ. Նահանգաց Բրիգպորդ քաղաքին մէջ աշխատող մեքենավար-գործաւոր մը, որ ի զուր աշխատած էր հարստութիւն դիզելու, իր արհեստը ի գործ դնելով, Նիւ-Ֆաունտլէնտի շրջակայքը փոկ որսալով եւ յետոյ զանոնք բուծանելով դրամ դիզելու վրայ էր։ Նախկին մեքենավարը ինքնաշարժ կառքերու կը պարտի այդ գաղափարը։ Նկատելով թէ այդ տեսակ կառքերու հեծցողները փոկի մաշկակներ կը հագնին, գործաւորն իր գնաց Նիւ-Ֆաունտլէնտի մէջ, ու սկսաւ փոկերը բազմացնել։ Հիմա, այդ մաշկակներու վաճառման շնորհիւ, տարեկան տասներկուքէն տասնհինգ միլիոն ֆրանք կը շահի։

ԹՈՔԱԽՏԻՆ ԴԷՄ

Պեհրինգի հակակեղծմաշկային շճնուկը թոքախտի դէմ. — Ամերիկացիի մը գիւտը։

Պուէնոս-Այրէսի մէկ լրագիրը կը հրատարակէ պատմութիւնը բժիշկի մը, որ պատահմամբ կարեւոր գիւտը ըրեր է թոքախտի բուժման, Պեհրինգի հակակեղծմաշկային շճնուկով։ Իբր կանխազգուշական միջոց, բժիշկը Պեհրինգի շճնուկ ներարկեր է թոքախտաւոր կնոջ մը, որուն աղջիկը կեղծմաշկէ բռնուած էր։ Հինգ արագօրէն բուժուեր է, թէեւ վնասուած ըլլային իր թոքերը, մէքրոպագննական քննութեանց համաձայն։ Տէ՛ղը նուաղեր է եւ Քոխի մանրէները անհետացեր են բոլորովին։ Հիւանդին ծանրութիւնն ալ աւելցեր է։ Միեւնոյն փորձը ընելով քանի մը անձերու վրայ, բժիշկը համանման արդիւնքներ ձեռք բերեր է։ Այս յայտնութեանց հետեւանօք, Պուէնոս-Այրէսի հիւանդանոցները փորձեր կ՛ընեն հիմա։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տղոց քունը. — Դաշնակը վնասակար. — Հրաշագործ քահանան. — Զրահապատ ինքնաշարժ կառք մը. — Աւստրալեան լուսանուր. — Թունաւոր մուշտակներ. — Ութսունըվեց թոռան տէր մարդը։

Շուէտական դպրոցներու մէջ կատարուած վիճակագրութենէ մը կը հետեւի թէ այն աշակերտները որոնք սովորական չափով չեն քնանար, հարիւրին 25 աւելի կը հիւանդանան։ Աւստրիա ո՛րչափ քնանալու են աշակերտները, չորս տարեկանէն վար տղաք պարտին 12 ժամ քնանալ գիշերը, չորս-եօթը տարեկանը՝ 11 ժամ, եօթէն-տասնըերկու՝ 10 ժամ, տասնըերկուքէն-տասնըչորս՝ 9-10 ժամ, տասնըչորսէն-քսան 8-9 ժամ։ Աւստրիական դարմանում մը, զոր կարելի է դիւրաւ կիրարկել։ Նոյն իսկ ճամբորդութեան մէջ։

—Երաժշտութեան գերման բրոֆէսոր մը վերջերս արտասանած իր մէկ ճառին մէջ առաջ բերաւ Վիլհելմ կայսեր սա խօսքը, իրեն ուղղուած. «Դաշնակին համար ըսիք թէ երաժշտական զգացողութիւնը անհետացնող գործի մըն է։ Իսկ ես դաշնակը կը նկատեմ առողջութեան վնասակար եղող մեքենայական գործիք մը»։

— Տէյլի Էքսբրէս տեսակցութիւն մը կը հրատարակէ զոր իր խմբագիրներէն մէկը ունեցած է Հայր Իկնաթիոսի հետ կաթոլիկ քահանայ մը հիմա, որ անկլիքան երեց եղած էր սկզբան եւ յետոյ դաւանափոխ եղած։ Պ. Բթաց պատմութիւնն կը հաստատէ թէ Հայր Իկնաթիոս մեռեալները յարուցանելու կարողութիւն ունի։ Հայր Իկնաթիոս ալ Տէյլի Էքսբրէսի խմբագրին սա յայտարարութիւնը ըրած է. «Ինչ որ կարելի եղած է մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին առաջին դարուն մէջ, այսօր ալ կարելի է։»

—Աւստրիա-Հունգարիոյ պատերազմական նախարարութիւնը վիէննական գործարանի մը յանձնարարած է շինել ինքնաշարժ կառք մը, որուն մէջ կարելի պիտի ըլլայ դնել արագաձիգ թնդանօթ մը, ինչպէս նաեւ զայն վեր հանել եւ վար իջեցնել, կամ 360 աստիճան շրջանի մը վրայ դարձնել։ Այսպէս ամէն ուղղութեամբ պիտի կրնայ դարձուիլ։ Թնդանօթաձգութեան ատեն հեծցողները պիտի պաշտպանուին պողպատէ տախտակով մը՝ ընդդէմ պայթուցիկներու աստակութեան։

—Սան-Ֆրանցիսքոյի մէջ ծաղկեվաճառ Պ. Լիւթեր Պիւրպանք յաջողեր է նոր ծաղիկ մը առաջ բերել, զոր աւստրալեան լուսանուր կը կոչէ։ Այս նոր տեսակ ծաղիկը սա առանձնայատկութիւնը ունի որ միշտ կը պահէ իր թարմութիւնը եւ նոյն իսկ բոյրը։ Արեւելեան ծաղիկներէն չատ աւելի գեղեցիկ ըլլալուն, անոնց տեղ պիտի բռնէ եւ մեծ յաջողութիւն առաջ պիտի բերէ նորաձեւներու արուեստին մէջ։

—Ամերիկայի վայրենական կրէպը յաղթահան մէջ են։ Իրենց կրած մուշտակին բուին մեծ մասը թունաւոր են, զարիկ պարունակելուն համար։ Նոյն իսկ վտանգաւոր է մուշտակ հագնիլ կարծուածէ աւելի։ Կառավարութեան քիմիական աշխատանոցը՝ քննութենէ ետքը, մուշտակներէն շատերու պարունակած թոյնը յայտնած է, վերջերս վաճառուած մուշտակներու մէջ որոնք չատ աւելի զարիկ կը պարունակեն քան թէ այն օրինական չափը, զոր կը գործածեն Մ. Նահանգաց մէջ՝ մորթերու պատրաստութեան համար։ Այդ չափը վեց առ. թիկնոց է լիտրի քառակուսի մեթրի համար։ Արդ՝ վերլուծուած մուշտակներուն մէջ հինգ, ութ եւ նոյն իսկ տասը կրամ զարիկ գտնուեր է։

—Սէն-Բօլ-տը Լէոնի (Ֆրանսա) բնակիչ մը, Պ. Բրէս Սէվէր, եօթանասուն տարեկան, մեծ-հայր եղեր է ութսունըվեցերորդ անգամ ըլլալով։ Իր թոռներէն յիսուներկուքը հիմա կենդանի են եւ քաջառողջ։ Պ. Բրէս-Սէվէր կը յուսայ հարիւրամեայ ըլլալ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլտըզէն պետական առաջին կարգի Օսմանիէ շնորհուեցաւ Պերֆիւրիճ(?) պէյին ... ամ Բէյին պէյի։ Միթրովիցայի տարածման Էնէրի (Պրիզրէն) երեսփոխանէն Էնվեր փաշայի։ Կ. Պոլսոյ առեւտրական երկրորդ դատարանին ատենապետ Ալի Րիզա էֆ.ի։ Միթրովիցայի շրջանին Այնարոզի դամաղ Ահմէտ Բէյ պէյի։ Սաղլիքի ապոլիճան՝ Բ Դիւան հեռագրատան պաշտօնեաներէն Նաջիպ եւ Նազիմ էֆ.ներու։

—Պիթլիսի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Ամասիոյ գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Հիւսէին էֆ., որուն յաջորդեց Պիթլիսի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ալի Րիզա էֆ.։ Պերտաւ գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Դեյրիկ գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Նազըմ էֆ.։ Սարուխանի գաւառին (Մանիսա) նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Իսպիրի գաւառին նախնական դատարանին նախագահ Իպրահիմ Հագգը էֆ., որուն ալ յաջորդեց Տօրքլօյ գաւառակին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Աթֆ էֆ.։

—Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բ. Դիւան հեռագրատան պաշտօնեաներէն Թեվֆիք էֆ.ի։

—Բ. Դրան թարգմանութեանց դիւանին երկրորդ միւմէյիզ անուանուեցաւ երրորդ միւմէյիզ Մօղեոր պէյ։

ԵԼՄՏԱՑՈՒԹԻ յանձնաժողովը առաւօտեան նոր կանոնագիր մը պատրաստեց որ օսմ. երկիրներու ամէն կողմերը կրնայ գործադրուիլ։ Նաեւ կ՛ապահովէ թէ՛ կլիմայական գօտեն իրաւունքները եւ թէ երկրագործներուն շահերը։ Յանձնաժողովը միանգամայն պատրաստեց գնահատումներու միացման վերաբերեալ գործառնութիւնները եւ կլիմայական ուրիշ նոր կարգադրութիւններ։ Հաստիթ Նարտար տղերուներ ... մէջ խիստ կատարելագործեալ կլիմացոյց մը պատրաստելու վրայ է։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Ֆրանսայի Բրէզօ նաւագործարանը քանի մը օրէն պիտի ձեռնարկէ օսմ. կառավարութեան կողմէ յանձնարարուած առաջին կարգի եւ բաց ծովերու յատուկ թորփիլանաւերու շինութեան։ Այդ առթիւ հանդէս մը պիտի կատարուի։

— Քիլ (Գերմանիա) նաւագործարանին մէջ Նորոգուող Ասառ Թեվֆիք զրահանաւին մէջ նոր դրութեամբ կաթսաներ պիտի դրուին։

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Ծանուցուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնատուներուն ժամ առաջ գործադրել այն կանոնագիրը որ պատրաստուած է՝ օսմ. երկիրներու մէջ գոյութիւն ունեցող անանուն ընկերութեանց հսկողութեան ենթակայ ըլլալիք գործողութեանց մասին։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց ամսաթոշակներ յատկացնել Չէթինէի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար վախճանեալ Նազըմ պէյի մօրը եւ քրոջ, որոնք կարօտ վիճակի մէջ կը գտնուին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Շրջիկ մարզանաւ-մարտանաւը Պէյրութ ժամանելով, նաւային սպաներէն վաթսուն հոգի Պաալպէք գացեր են, հնութիւնները այցելելու։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Օլկա թագուհին որ Սէվաստոպոլէն Պիրէոս կ՛երթայ, երէկ Աքթիպրիջ զրահանաւով Վոսփորէն անցաւ։ Հելլենական դեսպան Պ. Կրիբարիս եւ պաշտօնեաները երէկ առաւ. Պէյլէրպէյի առջեւ նոյն զրահանաւը երթալով, ողջունեցին Օլկա թագուհին որ շնորհակալութիւն յայտնեց։

Դ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԸ. — Ձեռնհաս պաշտօնատունը ծանոյց պէտք եղած տեղերը փութով չորս հազար վերակոչեալ դրկել Դ. զօրաբանակը (Մանաստըր) որպէս զի զինուորները պաշտպանուին ձմեռուան խստութեանը դէմ։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳԻՐ. — Ինչպէս երէկ ծանուցուեցաւ, անթել հեռագրի կայաններ պիտի հաստատուին Հռոդոս կղզիին եւ Տրէյէի (Աֆրիկեան Տրիպոլիս) մէջ։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Գերմանիոյ Սիմէնս եւ Հալսքէ գործարանին կողմէ հաստատել այդ կայանները՝ առանձնական հազար ոսկիով. Նաեւ քանի մը չորս ժամուան մէջ չորս հազար բառ փոխանակելու պայմանով։ Մինչեւ որ օսմանեան պաշտօնեաները ընտելանան, նոյն գործարանէն երկու ճարտարագէտ, եւ բերել պիտի տրուին Տրէյէի համար վաթսունական եւ Հռոդոսի համար ալ քառասուն ֆր օրականով։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ եւ թղթատարական վերատեսչութեան վարչական Խորհուրդին անդամներէն Հաճը Թեվֆիք եւ Ճէմալ պէյերը պիտի պաշտօնավարեն նաեւ նոյն վերատեսչութեան պաշտօնեաներու ընտրութեան յանձնաժողովին մէջ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ. — Կ. Պոլսոյ ամբաստանիչ ատեանը ձերբակալման հրամանագիր մը հանեց Ալի պին Մուսթաֆա անուն անձին դէմ, որ կայս. բժշկական վարժարանէն վտարուելով իր ծնողքին տունը ապաստանած եւ ապա Պուլկարիա փախած է։ Այդ անձը իբրեւ ինքնագլուխ ամբաստանուած ըլլալով, պիտի դատուի եղեռնադատ ատեանին առջեւ։

— Նաեւ ձերբակալման հրամանագիր մը հանուած է հելլենահպատակ Սարգի անուն անձի մը դէմ որ ամբաստանուած է որ վնասակար դեղեր կը ծախէ օսմ. երկիրներ։ Այդ անձը որ Ղալաթիոյ Արապ Օղլու փողոցը 14 թիւ տունը իր մօրը՝ Քաթինայի հետ կը բնակէր, ձերբակալուելու պահուն փախած է։ Սարգի եղեռնադատ ատեանին առջեւ պիտի դատուի իր բացակայութեան։ Նաեւ մի հետ որ բա տարակուած է։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿՆԵՐ. — Հեռագրական եւ թղթատարական վերատեսչութեան վարչական Խորհուրդը յարմար դատելով Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց մեծ քաղաքներուն մէջ թղթատարական խնայողական սնտուկներ հաստատել, որոշեց առաջին միայն Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատել փորձի համար եւ այդ մասին հրահանգ խնդրուեցաւ Բ. Դուռնէն։ Հեռագրական եւ թղթատարական ընդհանուր քննիչ Աթֆ պէյ այդ խնդրոյն համար ծրագիր մը պատրաստելով, Ներքին գործոց նախարարութեան, յայտարարեց թէ այդ սնտուկները ո՛չ միայն Կ. Պոլսոյ, այլ գաւառային մեծ քաղաքներուն մէջ ալ պէտք է հաստատել, վասն զի թէ՝ մէկ կողմէն ժողովուրդը խնայողութեան պիտի վարժեցնէ եւ թէ միւս կողմէն ալ արտաքին թղթատարութեան վարկերը պիտի բարձրացնէ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ վաղը կէսօրէն ետքը դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայնի եւ դեսպանատան պաշտօնեաներուն առջեւ թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի։ Դեսպանատան պաշտօնեաներուն, պահականութեան հրամանատարէն եւ գերման գաղթականութեան երեւելիներուն ընտանիքները հրաւիրուած են։

— Նոյն օրը դեսպանատան մէջ հացկերոյթ մը պիտի տրուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆերտինանտ իշխանը անցեալ կիրակի Բուգայէկ գնաց, իր մօրաքրոջ՝ Ալեքսանտրինի դքսուհիին յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու։

ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ. Ձեռնհաս պաշտօնատունը որոշեց դրամ փոխ տալ Նիքէ գիւղին պուլկար ժողովուրդին կարօտեալներուն։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՒԵՐՏՈՒՄԸ. — Լ. Հէրըլտ կը գրէ թէ՝ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, երկաթուղիի գիծերը կը բազմանան Թուրքիոյ մէջ, ինչպէս նաեւ ճամբաներ կը շինուին, որոնց ամէնքը յարաբերութիւններ ու փոխադրութիւնները կը դիւրացնեն. բայց աւանդը եւ ... կայ նաեւ նաւոց օգտակար ձեռնարկ մը, այն է ծովային առեւտուրը, ոչ միայն օսմ. ընդարձակածաւալ Կայսրութեան ծովեզերքներուն միջեւ, այլեւ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու։ Լ. Հէրըլտ այս առթիւ վիճակագրական թուանշաններ առաջ կը բերէ, եւ Տարտանէլի առջեւ անցեալ տարւոյ միջոցին տեղի ունեցող գործառնութեանց մասին խօսելով, ցոյց կու տայ թէ 6,129,271 թոնօ տարողութեամբ այլեւայլ ազգերու պատկանող առեւտրական նաւեր անցած են Տարտանէլէն, որոնց կէսէն աւելին անգլիական են։ Ցետոյ կուգան օսմանեան, իտալական, աւստրօ-հունգարական, ֆրանսական, ռուսական, հելլենական, եւ վերջապէս, պուլկարական, գերմանական եւլն. նաւերը։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Առեւտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան վիճակագրութեան Տնօրէնի օգնական Պէհիճ պէյ կատարելով վիճակագրութիւն մը պատրաստած է՝ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդելով կառավարական բոլոր պաշտօնարաններու եւ օսմ. երկիրներու մարդահամարին, կրթական, առեւտրական եւ ծովային գործերու, ընդհանուր արտածման եւ ներածման, նահանգներու հին եւ ներկայ վիճակին նկատմամբ եւ այլն։

ՈՉԽԱՐՆԵՐԸ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը բոլոր նահանգներէն տեղեկութիւն ուզած էր օսմ. երկիրներու ոչխարներուն ամբողջ թիւին նկատմամբ։ Ստացուած պատասխաններէն յայտնի եղաւ թէ օսմ. երկիրներու մէջ բոլոր ոչխարներու թիւն է քառասուն միլիոն եւ թէ ձմեռը եթէ սաստիկ չըլլայ եւ անասնոց հիւանդութիւն չծագի, այդ թիւը աւելի ստուար գումարի մը պիտի յանգի։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ կը հեռագրեն թէ Բրեզրէնի զօրաբաժնին հրամանատար Սիւլէյման փաշա որ Զ. զօրաբանակին հրամանատար կարգուած է, Պաղտատ ժամանած է։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան մէջ երէկ գիշեր սեղան մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ֆրանսայի եւ Սպանիոյ դեսպանները, Օսմ. Պանքային ընդհանուր Տնօրէն Պ. Տըֆէ ու Տնօրէն Բոն. Ճիրի պէյ, ամերիկեան դեսպանատան գործակատարը, Ռուսիոյ դեսպանատան պաշտօնեաները եւայլն։ Սեղանը ժամ 3ին սկսելով 6ին աւարտեցաւ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ կայսեր եղբօրորդին՝ Օթոն արքեդուքսը Աղեքսանդրիա ժամանած է եւ մտադիր է ձմեռը Եգիպտոս անցընել։

ՊԱՍՐԱՅԻ նոր կուսակալ Ֆէրիգ Մուխլիս փաշա իր պաշտօնատեղին ժամանելով, Ֆէրմանին ընթերցումը կատարուած է մեծ հանդէսով։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ.— Երէկ առաւօտուն ձիւնը մինչեւ իրիկուան չդադարեցաւ, եւ բաւական հալեցաւ. իրիկունը եւ գիշերը սաստիկ հով մը կը փչէր։ Առաւօտ դէմ նորէն ձիւն տեղաց։ Սկիւտարի եւ Վոսփորի ասիական եզերքը ամէնէն աւելի ձիւն տեղացած է։

—Խասքէօյի, Չաթալճայի ու Գատըքէօյի մէջ, Իզմիտի, Կէյվէի ու Շիլէի մէջ եւ շրջակաները շատ ձիւն տեղացած է։ Չէրքէզքէօյի մէջ եւ շրջակաները այնքան առատ ձիւնած է որ Վիեննայի կառախումբը, երէկ առաւօտ, սովորականէն մէկուկէս ժամ ուշ ժամանեց։

—Սեւ Ծովին ու Միջերկրականէն գալիք շոգենաւերը, երէկ, ուշացան մէկ քանին ալ չժամանեցին փոթորիկին հետեւանքով։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Հագիգաթ կ'իմանայ թէ ծովային առեւտրական դատարանը սնանկ հռչակած է Մեծ Շուկայի Ֆէսճիլէր [illegible] հաստատուած պատրաստ հագուստ ծախող Միխայլ Բասթալեան։

ՁԻԹԵՆԻՆԵՐԸ.— Անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութեան որոշմամբ Հալքալըի երկրագործական վարժարանին աւարտողներէն Ալի Րիզա էֆ. ներկայ պիտի գտնուի պետական Խորհուրդին նշանակած ճիւղին մէջ կատարուելիք խորհրդակցութեանց՝ Մուտանիայի եւ Կէմլէկի գաւառակներուն մէջ ձիթենիներու վրայ տեսնուած վնասակար որդերը բնաջինջ ընելու մասին ձեռք առնուելիք միջոցներուն համար։

ԽՏԻՎԻՒ Ընկերութեան Ապպաս շոգենաւը Աղեքսանդրիայէն Պիրէոս գացած պահուն մեծ փոթորիկի մը բռնուեր է։ Հիւսիսային բուռն հովի մը յորդուցած ալիքները այնքան ահռելի կերպով կը յարձակէին շոգենաւին վրայ որ նաւապետը եւ ուղեւորները քանի մը անգամ տագնապալից վայրկեաններ անցուցեր են։ Շոգենաւը որոշեալ ժամանակէն քսանըչորս ժամ ետքը Պիրէոս ժամաներ է. հետեւաբար, փոխանակ շաբաթ առաւօտ, կիրակի օրը Իզմիր հասեր է։

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.— Անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութիւնը հրահանգ ղրկեց ամէն կողմ թէ անասնոց հիւանդութեան ախտաճանաչութիւնը մեծ ուշադրութեամբ կատարուի, որպէս զի պաշտօնեաներ ղրկելով աւելորդ ծախքեր ընելու պէտք չզգացուի։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիի Ընկերութեան 50րդ շաբաթուան, դեկտ. 10էն 16 (Ն. Տ.), հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմեթրի համար այսպէս եղած է.— Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմեթր) 11,636 ֆր.։ Նախորդ տարիէն 3,025 աւելի եւ միւս շաբաթներէն 223 պակաս։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմեթր) 19,395, նախորդ տարիէն 15,546 աւելի եւ միւս շաբաթներէն ալ 747։

ԲԵՐԱՅԻ ոստիկանութիւնը նկատելով որ Գալէնտէր Բուլլուրի Փըշըր փողոցին մէջ կարգ մը դիւրահաւան կիներ կը բնակին, որոնք զանազան անտեղութեանց պատճառ կ'ըլլան, այդ կիները հեռացուց նոյն փողոցէն։

ԸՆԿԵՑԻԿ ՄԱՆՈՒԿ.— Բերայի Ալէմ փողոցը բնակող տիկին Մ. Քրիստոնէի դրան վրայ, առջի գիշերը, նորածին մանչ տղեկ մը թողուած էր՝ լաթերու մէջ փաթթուած, առանց վրան գրութիւն մը կամ նշան մը չկար։

ԱՐԿԱԾ ՄԸ.— Սաատէթ լրագրոյ մեքենավար Ներսէս, առջի իրիկունը, մեքենան փորձած ատեն, աջ ձեռքը մէջը մնալով բթամատը կտրուեցաւ եւ ճկոյթն ալ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Հարկ եղած նախնական դարմանները ըլլալէ ետք Ներսէս հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմի գործոց վիճակին նկատմամբ հաղորդուած վերջին տեղեկութեանց վրայ՝ Խառն Ժողովը իր երէկի նիստին մէջ նկատողութեան առաւ խնդիրը եւ միանգամայն Երուսաղէմի Պօլսոյ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպս. Երէցեանի կողմէ ուղղեալ մէկ գրութիւնը եւ որոշեց ի գործ դնել կարեւոր տնօրինութիւնները, վարչական նախորդ տնօրինութեան գործադրութեանը համար։

—Ասպետ ֆոն Բրօնզար այս առաւօտ այցելեց Ղալաթիոյ Կեդրոնական վարժարանը եւ դասախօսութեանց ներկայ գտնուելով գոհունակութիւն յայտնեց։ Ետքը, Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին գնաց։

—Ուսումն. Խորհուրդի նորընտիր անդամ Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան ընդունած ըլլալով այս պաշտօնը, հրաւիրուած է ներկայ գտնուիլ նոյն Խորհուրդի վաղուան նիստին։

—Իզմիրեանց Դպրական Յանձնաժողովոյ հրաւէրին համաձայն կը պատրաստուին եւ կը ներկայացուին գաւառաբարբառներու վրայ ուսումնասիրութիւններ, բառեր եւ ոճերու հաւաքածոներ։ Մարկոս էֆ. Աղաբեկեան այս նպատակով կարեւոր աշխատութիւն մը ներկայացուցած է արդէն։ Վանէն Զիթճեան Տիգրան էֆ. պատրաստած է Վանայ եւ շրջակայ գաւառներու մէջ խօսուած գաւառաբարբառներու եւ Կարնոյ գաւառաբարբառի հաւաքածոն որ կը բովանդակէ մօտաւորապէս 20,000 բառեր եւ ասացուածներ։

—Ազգ. Հիւանդանոցի կալուածոց նորակազմ խնամակալութիւնը կարեւոր աշխատութեան մը ձեռնարկած է։ Հաստատութիւնը ունի 130 կտոր աւելի կալուած, սակայն ամէնուն մէջ ամբողջական իրաւունքներ չկան, այլ ամբողջ չէնքերուն հետ կը գտնուին նաեւ մասնակի, այսինքն կէս կամ քառորդ մասամբ սեփականութիւն։ Սակայն Հիւանդանոցի հետ բաժնեկից եղողները շատ անգամ սեփականութեան մասին դժուարութիւն կը յարուցանեն, եւ կամ վարձակալներ իրենց պարտքը վճարելու մասին տարաձայնութիւններ կ'ընեն. այս պարագային մէջ ի՛նչ ընելը պիտի որոշէ կարգուած յանձնաժողովը։ Թէեւ Հոգաբարձութիւնը այս գործերու կարգադրութիւնը ուրիշ փաստաբանի մը յանձնել հարկ դատած էր, սակայն նկատելով որ երբեմն բացուած դատերու հետեւանքով նիւթական վնասը չի փոխարինուիր կատարելապէս, պէտք տեսեր է բոլոր կալուածոց վիճակը մանրամասն քննութենէ մը անցընել, բաժնեկիցներու եւ վարձակալներու հետ բանակցիլ եւ եթէ դատի պէտք ըլլայ, որոշել եւ գործադրութեան դնել։

—Ուս. Խորհ. վարժարաններու քննիչ Վահ. Սիւրէյեան պէյ, առջի օր Եէնիգաբուի վարժարանն այցելելով ընդունուեր է Տնօրէնութեան կողմէ, եւ հարկ եղած տեղեկութիւնները առեր է վարժարանին ուսման ծրագրին մասին։

— Տէրոպէքիրի Առաջնորդ Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. վերջերս Սողնի գացած եւ տեղւոյն վարժարանին անկերպարան վիճակին վերահասու եղած ըլլալով, հոգաբարձութիւն մը կազմած է հետեւեալներէն. Տ. Աբրահամ քհնյ. եւ Տէրքը, Պետրոս Նաճարեան (Ատենապետ), Պետրոս Թօփալեան (Ատենադպիր), Սարգիս Վէքիլեան (Գանձապետ) Յովհաննէս Ոսկեան եւ Սարգիս Գողանճեան։

— Ս. Պատրիարքը մերժած է Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին անդամներէն Սիմոն էֆ. Մաղլըմեանի հրաժարականը, յայտնելով թէ Թաղի փոփոխութիւնը հրաժարման բանաւոր պատճառ մը չէ։

— Իզմիրի Յունաց առաջնորդական փոխանորդ Տ. Արքանկելոս՝ ընկերակցութեամբ քանի մը քահանաներու՝ այցելած է Իզմիրի Առաջնորդ Տ. Եղիշէ Սրբազանին։ Այցելած են նոյնպէս Հայ-Հռոմէական հասարակութեան հոգեւոր հովիւը եւ Մխիթարեան Հարց մեծաւորը։

— Ասպետ ֆոն Բրօնզար առջի օր Բերայի Թաղային վարժարանը այցելեց եւ 20 քուռօն նուիրեց ի նպաստ աղքատ ուսանողներու։

— Գալաթի Աղքատախնամին Տնօրէն Խորհուրդը իր պաշտօնավարութեան շրջանը աւարտելով հրաժարած եւ իր մատակարարութեան հաշիւները յանձնուած է Թաղ. Խորհուրդին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑՈՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վիճակիս Առաջնորդ Գեր. Տ. Տ. Եղնիկ Ծ. Վրդ. Գալըպճեանի Տիրամօրը Այրի Տիկին Էֆթիկ Գալըպճեանի դառնաղէտ մահուան առթիւ առ մեր սիրելի Առաջնորդ Ս. Հայրն ունեցած պարտականութիւննիս մօտէն կատարելէ յետոյ, ի դիմաց մեր ժողովներուն եւ բոլոր ժողովրդեան պարտ անձին կը համարինք ներկայիս ալ մեր սրտագին ցաւակցութիւնները հրապարակաւ յայտնելու Նորին Գերապատուութեան՝ ի Կ. Պոլիս, ի Բարիզ եւ այլուր գտնուող հեռաւոր ու մօտաւոր ազգականաց ու բարեկամաց։

Առաջն. Փոխ. Հայոց Բաղէշի
Բարսեղ Քհ. Տ. Սարգիսեան
Դիւան Կրօնական Ժողովոյ
Ատենադպիր   Ատենապետ
Մ. Քհ. Տ. Սարգիսեան   Գեւորգ Քհ. Տուրեան
Դիւան Գաւառ. Ժողովոյ
Ատենադպիր   Ատենապետ
Յովհան Վ. Աճրոյեան   Յ. Խաչմանուկեան
Դիւան Քաղաքական Ժողովոյ
Ատենադպիր   Ատենապետ
Սարգիս Քէնտէրեան   Կ. Խաչմանուկեան
Մանուկեան   Գրիգոր Ապահունի

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 28 դեկտ.— Սախարով զօրավարը կը հեռագրէ Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին թէ երկու հակառակորդ բանակներուն միջեւ դեկտ. 27ին որ եւ է ընդհարում չէ պատահած։

—Մանչուրիոյ մէջ ռուսական Գ. զօրաբանակին հրամանատար Քաուլպարս զօրավարը դեկտ. 27 թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ.— «Աւարտեցի քննութիւնը Գ. զօրաբանակին դիրքերուն, որոնց ամէնքն ալ տեսքէ անցուցի։ Տեսայ թէ զինուորները ամէն կողմ բաւական լաւ վիճակ մը ունին, լաւ սնունդի եւ գետնափոր պատսպարաններու տաքութեան շնորհիւ։ Զօրքերը առոյգ են եւ ընդհանրապէս սրտապնդող տպաւորութիւն մը կը գործեն.»

ԹՈՔԻՕ.— Ռէօյթէր կ'ըսէ.— «Ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով Քոնտրաթէնքօ զօրավարին մահը կը հաստատուի։ Հեռագիր մը կը ծանուցանէ նաեւ թէ Շթէօսէլ ու Զմիրնով զօրավարներն ալ վիրաւորուեր են՝ ձիէն իյնալուն հետեւանքով»։

ՇԱՆԿԱՅ.— Չինացի կուսակալը հրահանգ տուաւ Շանկայի նաւահանգիստին հրամանատարին եւ Վուսունկ գտնուող չինական մարտանաւերուն թող չտալ որ ռուսական Ասքոլտ ու Կռոզովոյ մարտանաւերը փախչին։ Կ'ըսուի թէ չինական ուրիշ յածանաւեր ալ Շանկայ պիտի ժամանեն։

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ.— Ռէօյթէր հետեւեալը կը ծանուցանէ.— «Ճափոնական խոշոր յածանաւ մը երէկ Ամոյ ժամանեց։ Ճափոնական ուրիշ երկու յածանաւեր ալ տեսնուեցան Հօնկ-Քօնկի բացերը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիօյէն կը հեռագրեն «Սէնթրըլ Նիւզ»ի թէ Ճափոնի մէջ գրուած նոր զինուորներով Օեամա մարէշալին հրամանատարութեանը տակ գտնուող ճափոնական բանակին թիւը հինգ հարիւր հազարի պիտի բարձրանայ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Սախարով զօրավարը դեկտ. 27 թուականով կը հեռագրէ Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին.— «Այս գիշեր երկու հակառակորդ բանակներուն միջեւ ընդհարում տեղի չունեցաւ։ Ճափոնական բազմաթիւ զինուորներ դասալիք կ'ըլլան եւ ռուսական բանակը կը դիմեն։ Կը գանգատին թէ ճափոնական բանակը անտանելի պայմաններու մէջ կը գտնուի, ցուրտին դէմ պէտք եղածին պէս պաշտպանուած չէ եւ պաշարները բաւական չեն։»

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճափոնները բազմաթիւ խոշոր թնդանօթներ առաքեցին որոնք գետեղուեցան Մանչուրիոյ մէջ ռուսական բանակին աջ կողին դէմ։ Մինչեւ հիմայ այդ թնդանօթներէն երեսուն հատ բերուեցան Տալնիէն։

—Թօքիօյէն կը հեռագրեն թէ Բօրթ-Արթուրը պաշարող ճափոնական բանակին ընդհանուր հրամանատարին պաշտօնական տեղեկագիրը կը ծանուցանէ որ Ճափոնները, Սեվաստոպոլի դէմ կատարուած յարձակումին ատեն՝ ութ սպայ եւ վաթսունըվեց զինուոր կորսնցուցած են։

ԲԱՐԻԶ.— Բէքինէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն ճափոնական դեսպանը Թօքիօ գացեր է, իր կառավարութեան բացատրութիւններ տալու այն բանակցութեանց համար որոնք կը կատարուին չինաճափոնական համաձայնութիւն մը գոյացնելու նպատակով։

ՄԱՐԻՏ.— Կանխահաս է այն զրոյցը թէ Սպանիոյ թագաւորը մօտերս պիտի ամուսնանայ։ Այդ մասին դեռ որոշում մը չկայ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիոյ դահլիճին կացութիւնը անստոյգ է։ Հաւանական կ'երեւայ որ բոլոր նախարարներն ալ հրաժարին։

—Կայսրը այսօր ընդունեց նախարարապետ Պ. Քէօրպէրը։ Ունկնդրութիւնը մէկ ժամէ աւելի տեւեց։ Լրագիրները հաւանական կը նկատեն նախարարական տագնապ մը։

ԲԻՇԹԱ.— Երեսփ. ժողովին մէջ նախարարապետ Թիզա կոմսը պահանջեց ելմտացոյցին քուէարկութիւնը։ Ընդդիմադիրները մերժեցին։ Նախարարապետը ծանոյց թէ Երեսփ. Ժողովը լուծուած է։

ԱԹԷՆՔ.— Յունաստանի նոր նախարարապետ Պ. Տէլեանիս յայտարարեց թէ Թագաւորը իրեն կատարելապէս համամիտ է Երեսփ. Ժողովը լուծելու ծրագրին նկատմամբ։

ԶԻՒՐԻԽ.— Հրդեհ ծագեցաւ գործարաններու թաղի մը մէջ, ուր քառասուն չափ գործարաններ կան։ Քանի մը գործարաններ եւ երկու ապարաններ այրեցան։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Նոյեմ. 24էն դեկտ. 26 Ուրալի մէջ 190 մահեր պատահեցան այնպիսի հիւանդութենէ մը որուն ախտանիշերը նման են [illegible] ժանտախտի։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի խորհրդարանական նստաշրջանը փակուեցաւ, առանց [illegible] ամսական ելմտացոյց մը քուէարկելու։

—Հռոմի ամերիկեան դեսպան Պ. Լէնկէրքէ Մէյէր Բարիզի դեսպան պիտի կարգուի, փոխանակ Բօրթըր զօրավարին որ հրաժարած է։

ԲԱՐԻԶ.— Մարոքի կառավարութեան ներկայացուցիչ Էլ-Մէքրի Մարոքէն ճամբայ ելաւ դէպի Բարիզ, ուր պիտի խորհրդակցի ֆրանսական կառավարութեան հետ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Չինական կառավարութիւնը Բէքինի մօտ գրաւեց երեք միլիոն փամփուշտ, որոնք ռուսական բանակը կը տարուէին։

ԼԱ ՀԷՅ.— Հոլանտական կառավարութիւնը, յարգելով չէզոքութիւնը, կը հերքէ այն զրոյցը թէ ինք արտօնած ըլլայ Պալթիկի նաւատորմին՝ պարենաւորուիլ Սումաթրայի Սապանկ նաւահանգիստին մէջ։

ԱԹԷՆՔ.— Հելլենական դահլիճը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.— Պ. Տէլեանիս՝ նախարարապետ, կրթական նախարար եւ պատերազմական առժամեայ նախարար, Պ. Սքուզէս՝ արտաքին գործոց, Պ. Մավրոմիխալէս՝ ներքին գործոց, Պ. Քալիֆրօնաս՝ դատական, Պ. Քարաբանոս՝ ելմտական եւ Պ. Գունարիս՝ ծովային նախարար։

ՎԻԷՆՆԱ.— Խորհրդարանական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ նախարարապետ Պ. Քէօրպէր պիտի հրաժարի. նախ՝ որովհետեւ Չեխերը շարունակ դժուարութիւն կը հանեն Խորհրդարանին առջեւ, երկրորդ՝ իր առողջական վիճակին պատճառաւ։ Նախարարապետը շատ տկարացած է սաստիկ հիւանդութեան մը հետեւանքով, եւ կ'ըսուի թէ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրը միայն այդ պատճառով պիտի ընդունի Պ. Քէօրպէրի հրաժարականը։

ԲԻՇԹԱ 28 դեկտ.— Կ'ըսուի թէ Խորհրդարանը այսօր պիտի գումարուի, եւ կոմս Թիզա վերջին փորձ մը պիտի ընէ ընդդիմադիրները կարգի բերելու համար։ Եթէ չյաջողի, Խորհրդարանը պիտի լուծուի։

ՎԻԷՆՆԱ.— Բացարձակապէս անհիմն է այն զրոյցը թէ Մոնթինեօզօ կոմսուհին (Սաքսոնիոյ իշխանուհին) ամուսնացած եղած է։ Կոմսուհին Ֆիօրէնձա կը գտնուի եւ կատարելապէս առողջ է։

ԹՂԹԱԲԵՐԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.— Խարպինէն հետեւեալը կը հեռագրեն անգլիական լրագիրներու.— «Հոս առնուած լուրերու նայելով երթեւեկութիւնները սկսած են Տալնիէն Շա-Հօ տանող երկաթուղիին ճիւղերուն վրայ, որոնք մինչեւ Թա-Չէ-Քիաօ, Ին-Քէօու եւ Եէն-Թայի հանքերը պիտի կատարուին։ Ճափոնական կառախումբերը օրը երկու անգամ կ'երթեւեկեն Տալնիէն մինչեւ Լիաօ-Եանկ ուղեւորութիւնը քսանըչորս ժամ է։ Լուր կը տրուի նաեւ թէ Ճափոններուն ձեռքը գտնուած երկաթուղիներու վրայ պարենքներու փոխադրութիւնը իր սովորական ընթացքը վերստացած է, ուրկէ կը հետեւցուի թէ ճափոնական բանակին համար օգնական զինուորներուն փոխադրութիւնը աւարտած է։ Լիաօ-Եանկի զինուորական գլխաւոր մատակարարը կարեւոր պայմանագրութիւն մը ստորագրեր է, որով յանձն կ'առնէ Ճափոններուն համար չինել փայտէն զօրանոցներ՝ քաղաքին հիւսիսային թաղին մէջ։ Ճափոնները առատ քանակութեամբ երկաթ ու փայտ կը ներածեն հիւսիսային Չինու երկաթուղիով, Ին-Քէօուի ճամբով։ Ճափոնական գլխաւոր մթերանոցները Լիաօ-Եանկի մէջ են, բայց Շա-Հօյի վրայ եւ Լինհօցէի ու Պէնսիհուի մէջ ալ կան։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ նահանգներուն մէջ զօրահանութիւնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Թաղապետութիւնները, բարեգործական Ընկերութիւններ եւ հարուստ անհատներ հանգանակութիւններ կը կազմակերպեն։ Նաեւ ուտելիք եւ ըմպելիք կը բաշխեն դրօշի տակ կոչուած պահեստի զինուորներուն, որոնք զօրանոցներու, հանրային շէնքերու եւ անհատական բնակարաններու մէջ կը պատսպարուին։

Պ. ՏԷԼՔԱՍԷԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ տեսակցութիւն մը ունեցաւ վիէննական լրագիրի մը թղթակցին հետ, որուն յայտարարեց թէ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան էական հիմը կը կազմէ Ռուսիոյ հետ դաշնակցութիւնը։ Պ. Տէլքասէ պարզեց այդ դաշնակցութեան բարիքները ո՛չ միայն երկու դաշնակից երկիրներուն, այլ ամբողջ աշխարհի համար։ Արտաքին գործոց նախարարը յարեց թէ այդ դաշնակցութիւնը թոյլ տուած է Ֆրանսայի որ համաձայնութիւններ կնքէ Անգլիոյ, Իտալիոյ եւ Սպանիոյ հետ։ Ծայրագոյն Արեւելքի պատերազմին նկատմամբ Պ. Տէլքասէ ըսաւ թէ Ֆրանսա, առանց թերանալու չէզոքութեան անհրաժեշտ ընծայած պարտականութիւններուն մէջ, կրցած էր դաշնակցին այն առատ զգացումներ յայտնել զոր Ռուսիա կրնար սպասել։

ՀՐԵԱՆԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ.— Կը ծանուցուի թէ Կիպպընս հրամանատարը, երէկ, Լոնտոնէն ճամբայ ելեր է արեւելեան Ափրիկէի բրիտանական ստացուածքները երթալու համար։ Պիտի քննէ թէ սիոնականները կրնա՞ն երկրագործութիւն կատարել հոն. նաեւ պիտի որոշէ հաստատուելիք հրէական գաղթավայրին սահմանները։ Կիպպընս հրամանատարը, որուն հետ յանձնաժողով մը պիտի գտնուի, ապրիլին պիտի վերադառնայ, որպէս զի իր տեղեկագիրը կարենայ հասցնել հրէական յառաջիկայ համաժողովին։ Ինչպէս կը յիշուի, Պ. Ճօզէֆ Չէմպըրլէն էր որ հարաւային Ափրիկէ կատարած ուղեւորութենէն վերադարձին, առաջարկեց հրէական գաղթավայր մը հաստատել Ուկանտայի երկիրներուն մէջ, սակայն հրէական համաժողովը չընդունեց այդ առաջարկութիւնը։ Արեւելեան Եւրոպայի Հրեաներուն մերժումին վրայ էր որ որոշուեցաւ ղրկել Կիպպընս հրամանատարին նախագահութեանը տակ գտնուող վերագրեալ յանձնաժողովը։

ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.— Իվըն Ռոպէրթսի քարոզութեանց հետեւանքով Կալլէսի երկրին մէջ առաջ եկած կրօնական խանդավառութիւնը հետզհետէ կը տարածուի։ Այդ կրօնական շարժման ամէնէն եզական դէպքերէն մէկը պիտի ըլլայ, այսօր, Ծնունդ, բազմաթիւ անձերու մկրտութիւնը։ Աղանդին հետեւող հարիւրէ աւելի անձեր պիտի մկրտուին գետակի մը մէջ։ Նանթիֆիլըի մէջ հանքի գործաւորները երբ հանքէն վեր ելլեն, կրօնական երգեր կ'երգեն եւ իրենց տուները կ'երթան՝ Աւետարանէն քաղուած երգերու նուագահանդէսի մը մէջէն անցնելով։ Վերջերս Ռիսքայի մէջ, երեցին քարոզէն ետքը, ծանօթ վաճառական մը յանկարծ հագուստները հանեց եւ ջուրը նետուեցաւ, մկրտուելու համար. յետոյ ջուրերը վրայէն վազելով գնաց ծնրադրել խորանին առջեւ. այս կիսամերկ վիճակի մէջ տունը գնաց։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 15 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քօնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	85	09
Ամէնէն բարձր գին	»	85	18
Ամէնէն վար գին	»	85	08
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	135	60
Ամէնէն բարձր գին	»	135	87
Ամէնէն վար գին	»	135	37

ԲԱՑՈՒՄ 16 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քօնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	85	08
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	135	12
Շիրքէթի Խայրիէ		80	—
Օսմանիէ		—	—
Րէժի		15	20
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		140	—
Տէրքօս		248	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	12
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	35
» ժուիսանս		2	10
» պարտաթուղթ		484	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		519	—
Թրանսվալ		108	—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիփսիէն Ա		398	—
» » » Բ		268	50
Լավրիօն		57	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	55
» պարտաթուղթ	»	523	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	22	86 1/4
» » » չէք	»	—	—
Պերլին անուանի չէք	մարք	19	44
Վիեննա չէք	Ֆլոր.	21	82

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Բօլ Էմբէրիալ	»	89	20
Քրէմիէ	»	51	06
Մէճիտիէ ոսկի	»	109	06
Մէճիտիէ	»	—	—
[illegible]	Օ. Ո.	6	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Դեկտեմբեր

Անգլիական Քօնսոլիտէ		88	31
Միացեալ պարտք	բաց.	86	51
	գոց.	86	63
Օսմանեան Պանքա		13	63
Ռուսական 1888-1889		91	75
Հելլենական 5 %		48	25
» Մօնօբօլ		48	25
Պուլկարական 1892		97	—
Էժիփթիէն Իւնիֆիէ		104	75
Ճափոնական %		76	75
Թրանսվալ		4	31
Չէրթըրտ		2	68
[illegible]		23	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 28 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	57
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	88	12
Միացեալ պարտաթուղթ գոց.	»	87	92
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	593	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	136	50
Օսմ. [illegible]	»	477	—
Օսմ. Րէժի	»	353	—
Փրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	500	—
Քրէտի Լիօնէ կուբոնը կտրած	»	1160	—
Իտալական Ռանթ	»	105	50
Սպանիական արտաքին	»	90	60
Աւստրիական	»	101	15
Թրանսվալ	»	111	50
Ռուսական 4 %, 1901	»	90	60
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	24	150
Դրամանշ.	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 28 Դեկտեմբեր

Չէք. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	80
Ռումէլի երկաթուղի	»	231	50
Օսմ. Րէժի	»	331	—

ՊԵՐԼԻՆ, 28 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	85	10
Ռումէլի երկաթուղի	»	135	—
Անատ. երկ. պարտաթուղթ	»	102	40
Չէք. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	230

ՊՐԻՒՍԷԼ, 28 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտք	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	—	—

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԷՃՊԱՇԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՔԱՐԻՆ
(Մէյտ Զորքաշեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ գեղաշինուած արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, բառ արտաբերել, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւններու յատկութեամբ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։ 42

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունի։

PHOENIX ASSURANCE L Coo
«ՖԻՆԻՔՍ»

ESTABLISHED 1782

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869էՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ամէն հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ եւ շարժական ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցարդ վճարած է աւելի քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ եւ գաւառաց։ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վիքալիս խան, Պանք Օթօմանի քով Ղալաթիա
Փոխ գործակալք ի Պոլիս
ՌՈՒԲ. ԱԲԻԿԵԱՆ   ՃԻՎԱՆ ԹԷՔԻԷԱՆ
Էմին պէյ խան   Ֆէսճիլեան խան
45   Զէնճիրլի քույու
24—50   Ա. ԷՒՔՍԷՐՃԵԱՆ

ԻԼԱՆ
(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւթէալլիք օլընտուղ 9000 մէթրօ քէթան իլէ քաւնաք իմալ իթթիրիլէճէք էլպիսէնին իւճրէթի խուսուսընտա միւնագասա, ըյա պաշլանըլտըղընտան իթա վէ իհալէսի թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աղչէսինի վէ նա միւթէալլիք քէֆալէթնամէի միւսթասհիպէն եէվմի մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ օնա դէք Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւնլէյհայա կէլմէլէրի։
Ֆի 13 քեն. էվ. 320   2-3

* * *

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւթէալլիք օլընտուղ պուզ իլէ դօլըն միւնագասասընտա պաշլանըլտըղընտան իթալէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէալլիք քէֆալէթնամէլէրի միւսթասհիպէն Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւնլէյհայա կէլմէլէրի։   2-3
Ֆի 13 քեն. էվ. 320

* * *

(Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Սէնէյի հալիյէ [illegible] 2000 [illegible] 1000 [illegible] 100ատէ 10 [illegible] Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի [illegible]։
Ֆի 15 քեն. էվվէլ 320

ՈՍԿԻ ՇՔԱԴՐԱՄ, ՓԱՐԻԶ 1900Ի

EXPOSITION UNIVERSELLE INTERNATIONALE FRANÇAISE

Ընկերութիւն Քարմէլ Օրիանթալ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վարչական կայսերական բժշկական ժողովոյ արտօնութեամբ

1903 յունիս 2ինէ սկսեալ Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակեն 600 տակառ եւ 49,000 լիտր՝ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց արդիւնքը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Փարիզի բժշկական ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Փարիզի գիտութեանց ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համալսարանի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՔԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ վաւերացուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ, Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

9 Երիէրքին եւ խցանի բաբսիլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը 20—50

SOCIETE CARMEL-ORIENTAL
RAISIN DE CANAAN
(Վ. ԱՃԱՌ. ԱՅԻՍ)

LA CONFIANCE

ԼԱ ՔՈՆՖԻԱՆՍ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1844ԻՆ

Ֆրանսական կառավարութեան զօրբոլին տակ գործող այս Ընկերութեան երաշխաւորեալ դրամագլուխն է 56,000,000։

Իր անխախտ սկզբունքն է ուղղամտութիւն եւ կանոնաւորութիւն իր բոլոր գործառնութեանց մէջ։

Ամէն տարիք մեծ համարման եւ վստահութեան արժանացած այս Ընկերութիւնը՝ միշտ գոհ մնացած է իր յաճախորդները նոյն իսկ ամէնէն հեռաւոր մասնճիւղերուն դիմաց։

Ընկերութեան դրամատունն է Գրէտի Լիոնէ։

Այս Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն տուանձնած է հրապարակին ծանօթ ԳԱՌՆԻԿ ԱՃԱՌԵԱՆ

որուն պէտք է դիմել հրդեհի վերաբերեալ ապահովագրութեանց կամ տեղեկութեանց համար։

Գ. Աճառեան կը վարէ նաեւ ծովային եւ կեանքի ապահովագրական գործակալութիւն։

Հասցէ—Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Պէօյիւք Եըլտըզ խան, թիւ 14։ 6 22—24

ՊԱԼՔԱՆ
ԽՈՒԱՆՉՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 Ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, առանց օժտ դրամագլխի այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ եւ է առարկութիւն չընէր ապահովագրեալին անձնագրութեան, մանաւանդ, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տալու ալ կատարուի. նմանապէս ո՛ եւ է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրնին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 Ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,483,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, ոչխարներու մարմին ալիքներէն ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ին՝ հարիւրին 18. 1898ին՝ հարիւրին 18 և 1899ին՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՌՈՒՆՃԵԱՆ։

Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Թահթապրուն խան, Օսմ. Պանքային դիմացը։ 31 24 50

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կփնտռուի մի։

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին Ֆր. 217,206,050

Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին » 33,303,250

Վճարումներ՝ բանթ վիւժէրներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերագնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր » 488,726,400

1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն » 44,751,575

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիատի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի

ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

5 Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 23—48

COMP RUSS
Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Դեկտեմբեր

Գշ. 14]27 Իզմիր, Պիրէօ, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ ու Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւին հետ։

Գշ. 14]27 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասունտ, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։

Դշ. 15]28 Սեւաստոբոլ ժամը 10ին։

Եշ. 16]29 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Քէրսոն, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Եշ. 16]29 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։

Ուր. 17]30 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա. իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 18]31 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
17—50

ԻՕՍԻԱ
COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԸ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու առաջքէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,[illegible] Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	14,585,000 »
Ապահովագրութեանց վճարուած գումար	314,768,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	16,585,800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աչարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻՒԶ 11 39—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 15—50 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ
Ժամանակացոյց կառախմբ երթեւեկ.
1904 հոկտ 25 (Ն. Տ.) չորեքշ. օրէն սկսեալ
ՔՕՆԻԱ ԷՐԷՅԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ		662
		Ապր. և Ճմբ.
Կայարան		Առաւ.
Գօնիա	մեկ.	12 30
Գաչին խան		1 1
Զաւմրա		1 45
Արըզ Էօրէն		2 13
Մանտասուն		2 42
Քարաման	ժմն.	3 13
	մկն.	3 28
Սիտաօվա		3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 44
Ուլուքըշլա		5 20
Էրէյլի	ժմն.	5 45
	մկն.	6 5
Պուլկուրլու ժմն.	իրիկ.	6 20
ԴԱՐՁ		621
		Ապր. և Ճմբ.
Կայարան		Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
Էրէյլի	ժմն.	6 50
	մկն.	8 50
Ուլուքըշլա		9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 1
Սիտաօվա		10 43
Քարաման	ժմն.	11 7
	մկն.	11 22
Մանտասուն		11 55
Արըզ Էօրէն		12 24
Զաւմրա		1 —
Գաչին խան		1 36
Գօնիա ժմն.	իրիկ.	2 5

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Չիչակ ճամբան թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշագ, Բոր-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժէթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիճա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտիններ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կու տայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 ու հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1^1/_2$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը սատանէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ազատ տեբոզիթոյով ապրանքներ առանց կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս օտանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժէթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիզի, Բուժէլի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժէթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Բուժէլի Երկաթուղեաց արժէթուղթերու բրօմէսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան $2^0/_0$ տոկոսով մինչեւ 10ը օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3^1/_2$ $^0/_0$ ֆրանսական եւ $3^0/_0$ գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժէթուղթերու յատուկ տուփէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն առ համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գամօ	1497	Գոզօ	[illegible]	Մալթօ	724	Բոզարիօ	136
Ալէբբօ	3607	Գոնկօ	1936	Կրոտոնէ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գորսօ	835	Լիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Տիբրօ	1735
Արիոսթօ	2277	Քիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մուրիլլօ	3517	Սիլվիօ	1198
Գասանօ	1822	Տուրինօ	987	Հիւրոն	372[illegible]	Միլօ	1057	Սորպօ	1203
Գորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	3630	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Գրավօ	1076	Տրաքօ	1718	Հոմէր	595	Մուրիլլօ	[illegible]4 9	Թ. Ուիլսըն	1516
Գրիւնօ	841	Տիցիանօ	5 4	Իակօ	2354	Նէրօ	1033	Թորօ	3327
Էրֆֆալօ	448	Էպրօ	2461	Իտալիօ	5 40	Օթէլլօ	4110	Թոլէտօ	1470
Ֆէլրօ	1371	Էլտորատօ	1520	Ճինօ	1080	Օնթարիօ	4036	[illegible]	487
Գարիպալտի	1337	Էսաօ	84	Քօէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	934	Քալրինօ	1307	Բոլէրօ	637	Վասբօ	1914
Դազօ	1694	Ֆինլանտօ	1828	Քովինօ	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Զիբրալ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1083	Ռիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Ս. սէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէմանօ	2272	Բրասիլօ	1663	Նէսօ	135
Քլիօ	1697	Քառլիէօ	3060	Լիվոռնօ	1543	Րոլլօ	1613	Զէրօ	120
Գոլտրամօ	4215	Կիկանօ	1143	Լոնտօ	319	Ռոմէօ	1789		

Թայչօ շոգենաւը, Նաւապետ Թարն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Միֆsoso շոգենաւը, Հըլէն պիտի մեկնի ամսոյս 25էն ուղղակի Պոլիս գալու համար։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 44—50

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որ շաբաթը երկու անգամ կը բանի Լիվրբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Կարմանիա	18900	Սիլվանիա	559
Կարօնիա	18900	Քարփաթիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամփանիա	12950	Թօսքա	2945
Ուլթոնիա	8845	Պէրկա	2936
Իվերնիա	8128	Սերվիա	2935
Սաքսոնիա	8120	Սամարիա	2552
Պերսիա	7392	Ալէփպօ	2181
Ռ. Օ...	7362	Տէմասքըս	16 1

Դիմել առ
34 50 ՃՈԼԻ ԵՒ ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա. Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

Արտօնատէր ՉԱՐԷՀ ԵՐԻՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (219

ՊԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ՓԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Է.

ՍԻՐՈՅ ՀԱՄԱՐ

Կապրիէլ շարունակեց.

—Բայց հիմա ամէն բան կը հասկնամ... Ինծի դէմ թակարդ լարուեր. այդ զարշելի տեղին մէջ զիս ձգողը դո՞ւք միայն կրնաք ըլլալ... Ինչպէս չհասկցայ այն ատեն...

Սիրանի աչուները սկսան կիճիլ, մինչ կատաղութեան վայրագ շող մը կը փայլէր աչքերուն մէջ։

Կամսուհին մաքրի հարուածի պէս պատասխան մը տուաւ.

— Այդ ամէնքը չքմեղանքներ են, որոնք իրողութեան դէմ բան մը չեն ըներ... Մնաց որ, նախ պիտի ուրանա՞ք թէ խաբեբայ դեր մը ըլլալով, քովի ու Ռուվրէյ դքսուհիին մօտ սրբապիղծ կատակերգութիւն մը կը լրանք, ըսելով թէ իր աղջիկն էք։

Կապրիէլ շուարած մնաց։

Կամսուհին ի՞նչ կ'ըսէր. ինչ նոր գաղտնիք էր արդեօք, որ իր աչքերուն առջեւ կը պարզուէր։

Սիրանի օգնեց քաղեց այդ տաղտկալի վիճակէն, շարունակելու համար իր խօսքը.

— Ձեր արժանաւոր եղբօր՝ գեղադէմ Ժիւլիի հետ համաձայն, որ Պ. Պոտուէն շատ լաւ կը ճանչնայ, այդ անպատիւ միջոցին դիմեցիք։ Սակայն ձեր կարծածէն աւելի հեռուները պիտի տանի ձեզ։

Մանկամարդ աղջիկը վերստացած էր իր պաղարիւնութիւնը։

Գլուխը բարձր բռնած, պատասխանեց.

— Տիկին Մոլեռոյ իմ մայրս չէ, եւ ո՛չ ալ Ժիւլ՝ իմ եղբայրս... Ինծի հաւատացուցին, եւ նոյն իսկ ապացուցին թէ Ռուվրէյ դքսուհիին աղջիկն էի... Իմ խղճմտօրէն ու հոգւով հաւատացի ըսուածներուն։

—Խոստովանեցէք որ այդ բանը ձեզի հաճոյ չէր թուեր ձեզի, շարունակեց տիկին տը Լանժվիլ հեգնական շեշտով մը։

Այս յանկարծական յայտնութիւնը լսելով, ուրախութեան շող մը անցած էր Հանրի Պոտուէնի տժգունած դիմագծերուն վրայ։

—Ոչ մէկ բան այնքան ուրախութիւն պիտի պատճառէր ինծի, որքան ձեր տուած լուրը... Ռուվրէյ դուքսին ժառանգորդուհին ըլլալուն համար էր որ չէի յուսար մինչեւ Կապրիէլի գրաւած դիրքին հասնիլ... Հիմա ո՛չ եւս խղճահարութիւն չեմ ունենար բարձրաձայն յայտնելու սրտիս գաղտնիքը... Կը սիրեմ Կապրիէլը, էր անձնուէր զայն, եւ իմս պիտի ըլլայ։

—Եւ այդ բանը կ'ըսէք, աղջամ, հակառակ իմ յայտարարութեանս, գոչեց կամսուհին, բոլորովին կատղած։

—Իմ գիտցածս այն է որ անպատուելի ընթերցի մը կը հեռացնէք զիս Հանրի գորշելի արարածին մօտենալով... Ուզեցիք ջախջախել թէ՛ իմ սիրտս եւ թէ այս աղջկանը սիրտը... Բայց այդ թշնամիք զպարտութիւնները ձեր վրայ կը դառնան... Նշանածիս նկատմամբ ըրած զըրպարտութիւններդ զաւ պատճառեց ինծի, բայց վայրկեան մը իսկ չկասկածեցայ Կապրիէլի վրայ... շատ լաւ ներշնչուած մը ունեցայ ան, ճակատ ճակատ գալով ձեզի հետ. այսպէս երեւան ելան ձեր մեքենայութիւնները... Իմ վստահութիւնս ինքն ինքին անեղծ մնացած, բնաւ չէ խախտած. հիմա աւելի մեծ սէր մը կը զգամ անոր նկատմամբ... Կապրիէլ աւելի անբիծ դուրս ելաւ այս փորձութենէն, Դիւթէ կ'օրհնեմ ձեր խայտառակ վարմունքը, որուն շնորհիւ Կապրիէլ իմ կինս պիտի դառնայ...

Այդ վերջնական քայքայման հանդէպ խելայեղ դարձած, Սիրանի ինքզինքը չէր կրնար զսպել։ Կարմիր շող մը կը փայլէր արիւնոլից աչքերուն մէջ։

Դ. դէպ չարժուած լավ մը, անզանին վը [illegible] դրուած ճաշանական դաշոյն մը առաւ, որ թուղթ կտրելու կը ծառայէր, եւ Կապրիէլի վրայ խոյացաւ։

Հանրի երկու կիներուն միջեւ նետուեցաւ։ Սակայն մանկամարդ աղջիկը դիմքէն վիրաւորուեցաւ, եւ ածգոյն դէմքը արիւնով ծածկուեցաւ։

Կամսուհին խոյս տալու մտադրած, ասոնց գտնուելու թէ ո՛ւր կ'երթար։

Ցանկարծ, դրան առջեւ Ժիւլը զարնուեցաւ։

—Նոր լուր մը կը բերեմ, բաւ։

Տիկին տը Լանժվիլ մոլորուն դէմքով մը նայեցաւ իր նախկին սիրահարին։

—Ի՛նչ փոյթ, գոչեց, ջանալով հեռուն փախչիլ, կարծես հալածական իրեն սպառնացող գահէն։

Բայց Ժիւլը կառեցուց զայն, թեւէն բռնելով.

—Սիւզան կը մեռնի Քաթր-Ֆըմէնի իր սրճին մէջ, շարունակեց Ժիւլ... Քիչ մը առաջ իմաց տուին ինծի։

Այն ատեն զայելով իր աշտամբը, Թշուառական կինը գաչեց դժոխային ծիծաղով մը.

—Գէթ վրէժս լուծեցի։

Է.

ՄԱՐՏԻՐՈ՛Ս...

Հակառակ իր ծայրայեղ կարովին, Ժօզէֆին չէր կրնար յաղթել այն անհուն հիւանդութեան, որ անողոք կերպով ընկճած էր զինքը. թող չտալով աշխատութեան վերսկսելու։

Ժօզէֆինի ու Սիւզանի նիւթական միջոցները սպառած էին ալ եւս։

Տիկին Տէմիլ, ձեռքէն եկածին չափ, մանր մունր ծառայութիւններ կը մատուցանէր անոնց. բայց տիկին Տէմիլի ի գործ դրած միջոցները սահմանափակ էին. նախ որ ինք ալ հարուստ չէր, եւ յետոյ՝ Ժօզէֆինի դիւրազգածութիւնը թոյլ չէր տար օգնութիւն հասցնելու։

Այդ գութ երկայրաբանութեան մը մէջ կը գտնուէր Սիւզան. չէր կրնար առանձին ձգել իր բարեկամուհին, որովհետեւ յարատեւ խնամքներու կը կարօտէր... Միւս կողմէ, հարկ էր որ հեռանար հիւանդին քովէն, եւ ապրուստ ճարելու համար գործ գտնէր։

Սիւզան չէր համարձակեր վաղուան վրայ խորհիլ։

Սակայն, Ժօզէֆին, հակառակ ամէն բանի, անհրկիւղ եւ եռանդուն կը մնար մլած պայքարին մէջ։

—Ուրեմն բոլոր դրամը սպառեցա՞ւ, կը հարցնէր Ժօզէֆին... Իրաւ է որ առ մօթալից բան է ունեցած դրամիս ամբողջովին յանձնել դեղագործին. աւելի շատ մը բաներու պիտի յատկացնէինք այդ գումարը... Եւ ըսել թէ, հակառակ այս ամէնուն, բժիշկը չի կրնար զիս ոտքի հանել իր տուած այնքան դեղերով... Օգուտ չկա՛յ։

Սիւզան քաղցր ձայնով մը պատասխանեց.

—Դեռ ո՛չ մէկ բանի նեղութիւն կը քաշենք։

—Բայց քիչ ատենէն պիտի քաշենք...

—Ի՛նչ փոյթ, եթէ աղէկնաք։

—Ա՛հ, անտարակոյս... Բայց աւելի ա՛դ գամներ, երբ հիւանդացած եմ, այսքան երկար չէ տեւած իմ անգործութիւնս... Այս անգամ կը զգամ թէ մարմինիս մէջ անուղղայ բան մը կը դառնայ... Թերեւս ինքզինքս շատ մաքի կ'ընեմ... Սակայն շատ փափաք չեմ վարժուած... Գոնէ՛ բժիշկը ըսէր թէ մէկ-երկու օրէն նորէն գործի պիտի ձեռնարկեմ... բայց երբ հարցում մը կ'ընեմ իրեն, կարծես թէ խուլ-համր կը ձեւանայ։

—Կ'ուզէ՞ք որ ուրիշ բժիշկ մը կանչենք։

(Շարունակելի)